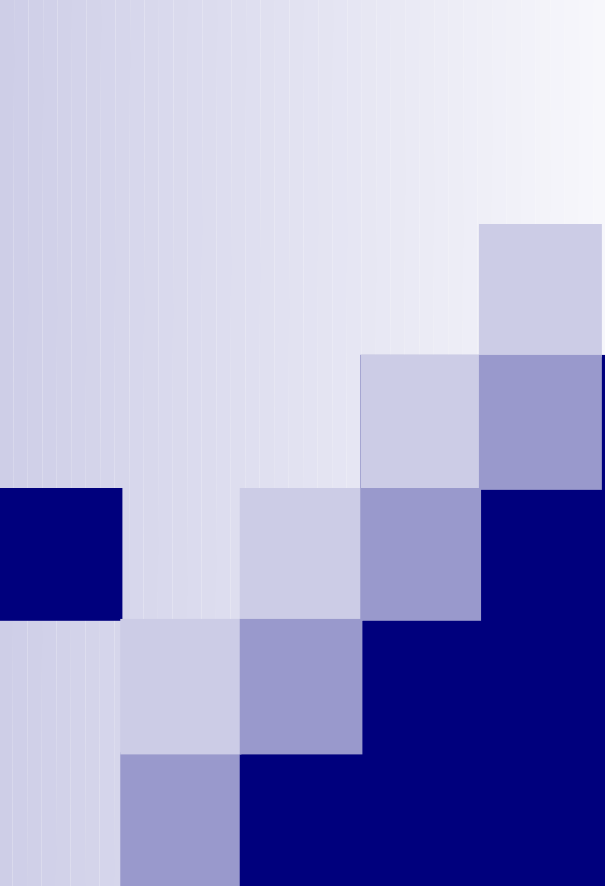

Kryształy, półprzewodniki, nanotechnologie.

Dr inż. KAROL STRZAŁKOWSKI
Instytut Fizyki UMK w Toruniu
skaroll@fizyka.umk.pl

Plan ogólny

- Krysztály, półprzewodniki, nanotechnologie, czyli czym będziemy się zajmować.
- Budowa materii - pojęcie atomu.
- Co to są krysztály i jak powstają.
- Krysztály półprzewodnikowe - właściwości.
- Nanowymiarowe struktury półprzewodnikowe.
- Metody badań nanoukładów.
- Nanotechnologie - jaka przyszłość ?

Wykład VI.

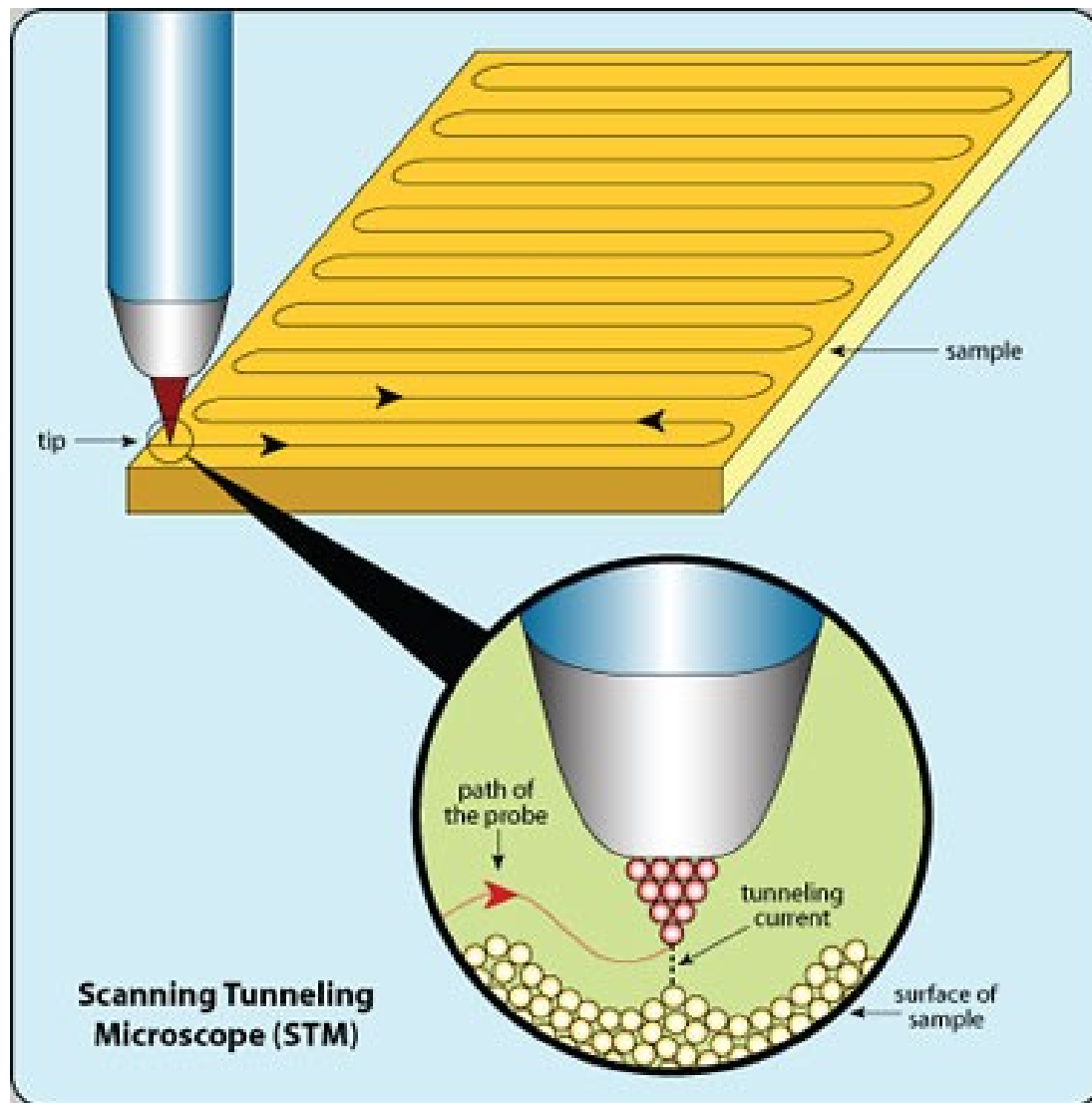
Metody badań nanoukładów.

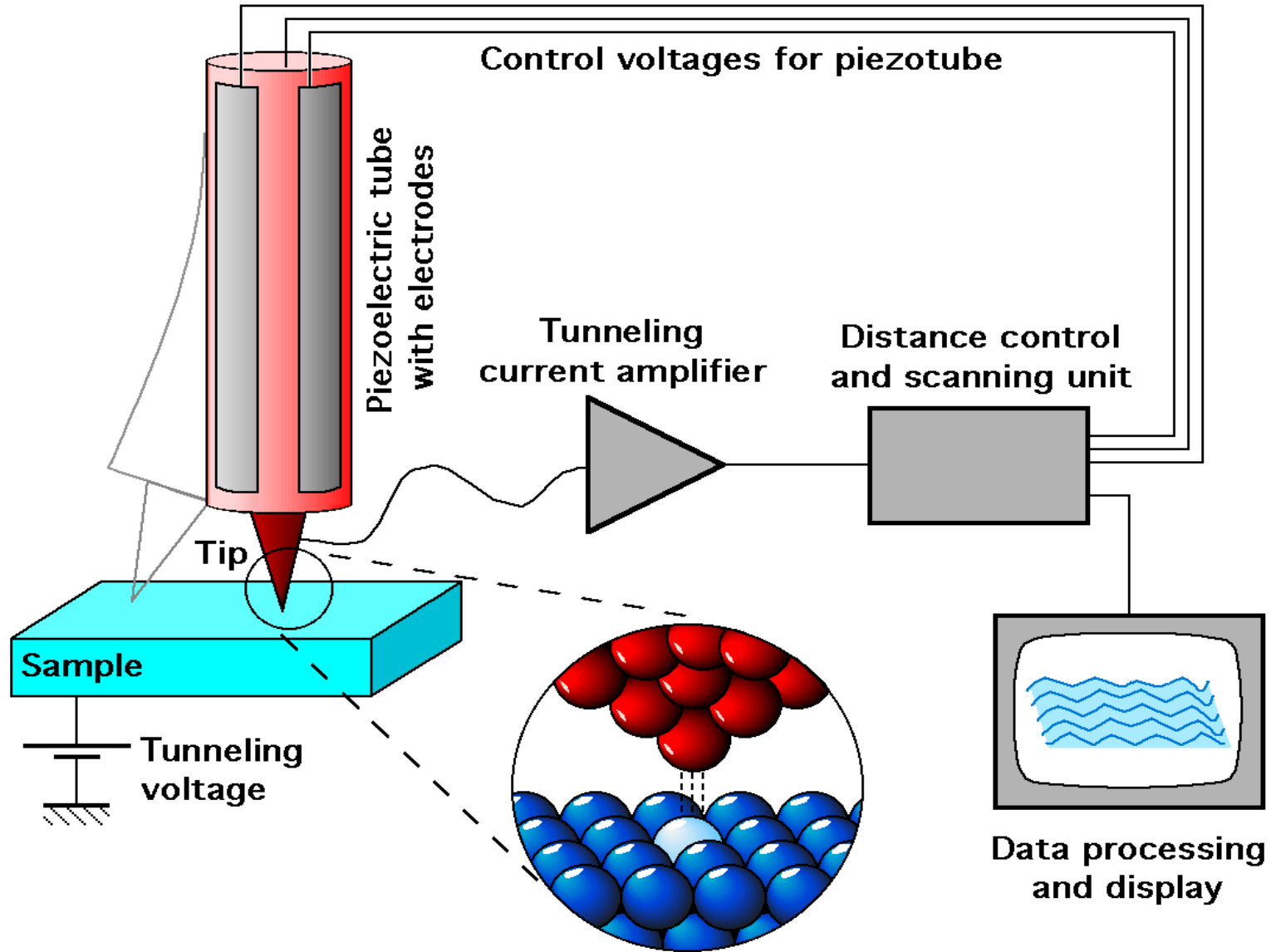
Nanostruktury - plan na dziś.

- Mikroskop STM.
- Zasada działania AFM.
- Scanning Electron Microscopy SEM.
- Studnia kwantowa, kwantowy efekt rozmiarowy.
- Cienkie warstwy - dwuwymiarowe.
- Druty kwantowe - jeden wymiar.
- Kropki kwantowe - twory 0 D.
- Fullereny i nanorurki.
- Podsumowanie.

Mikroskop STM.

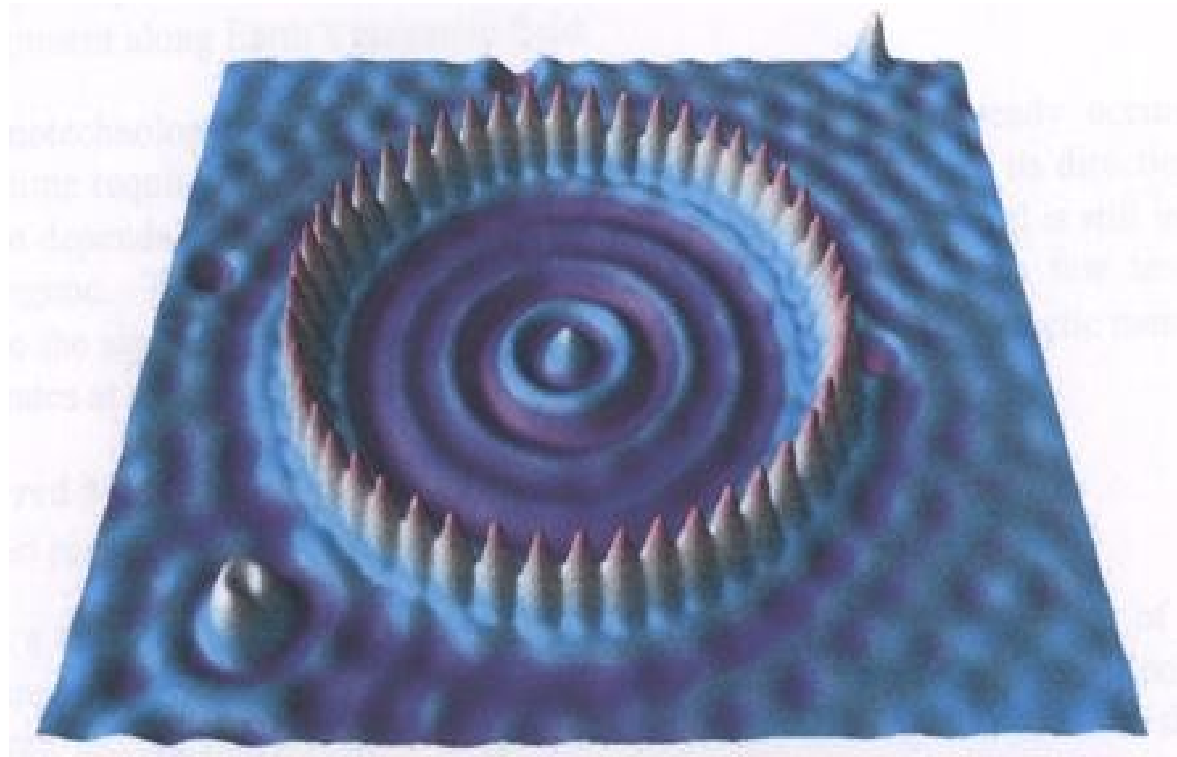
- Zasada działania
STM - Scanning
Tunneling Microscopy.

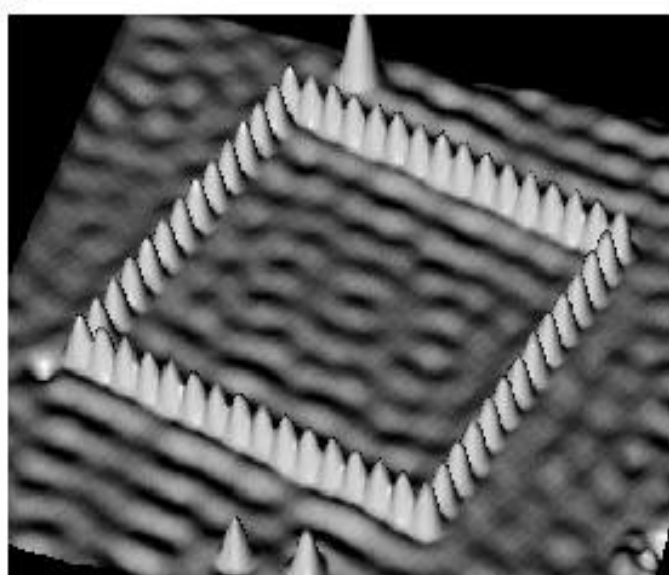
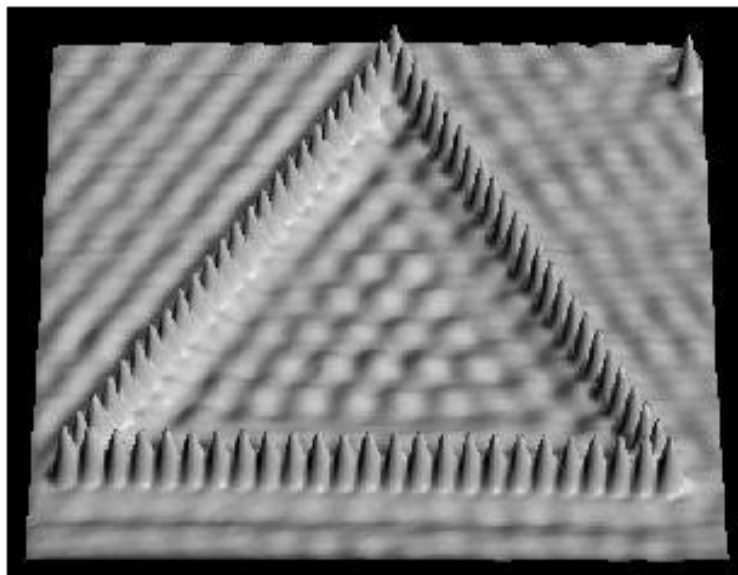
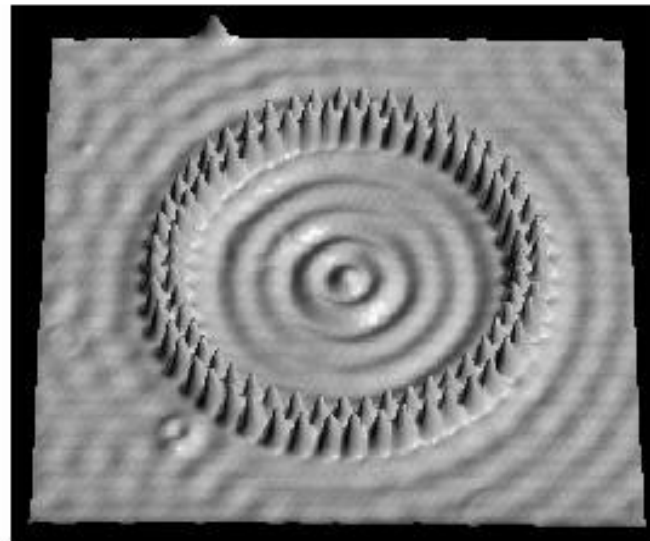
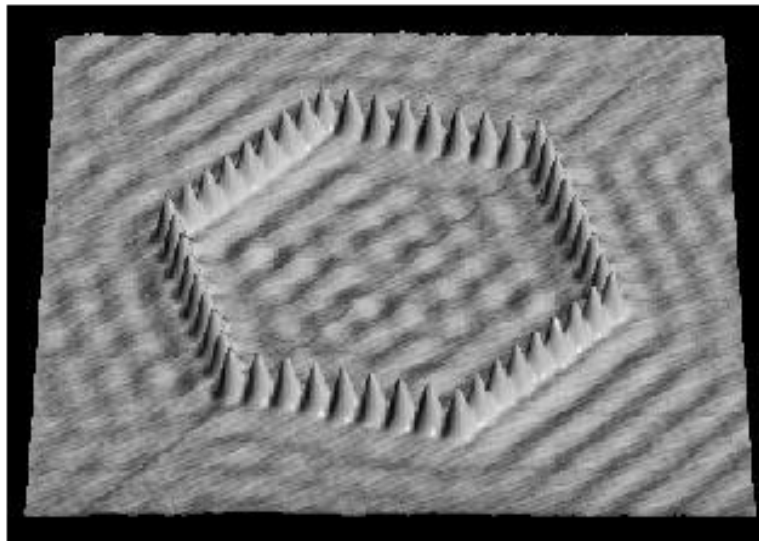

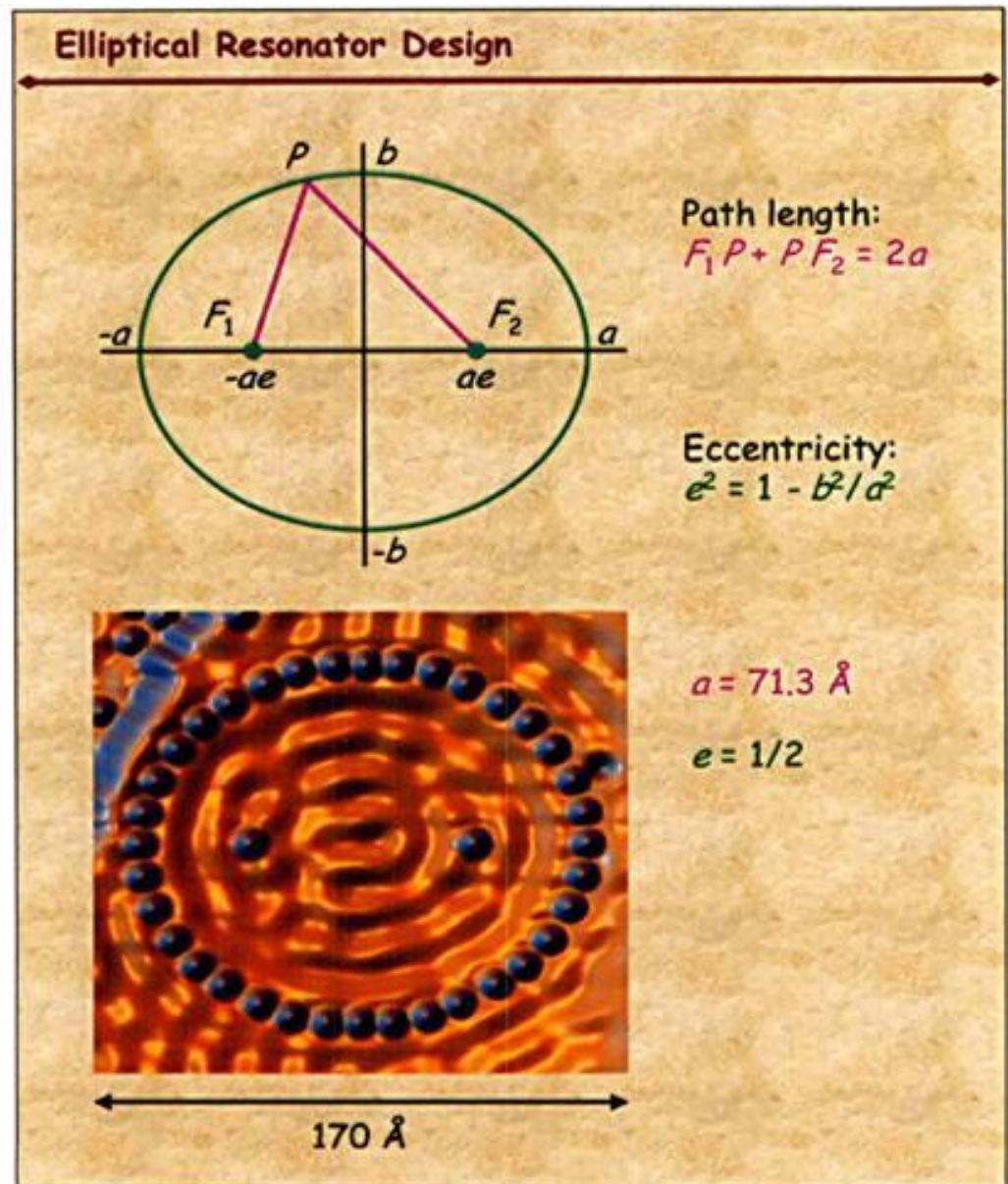
Obrazy uzyskane za pomocą STM.

- Atomy żelaza
na podłożu
miedzi -
kwantowy
„corral” - fale
de Broglie
elektronów -
widoczna
interferencja.

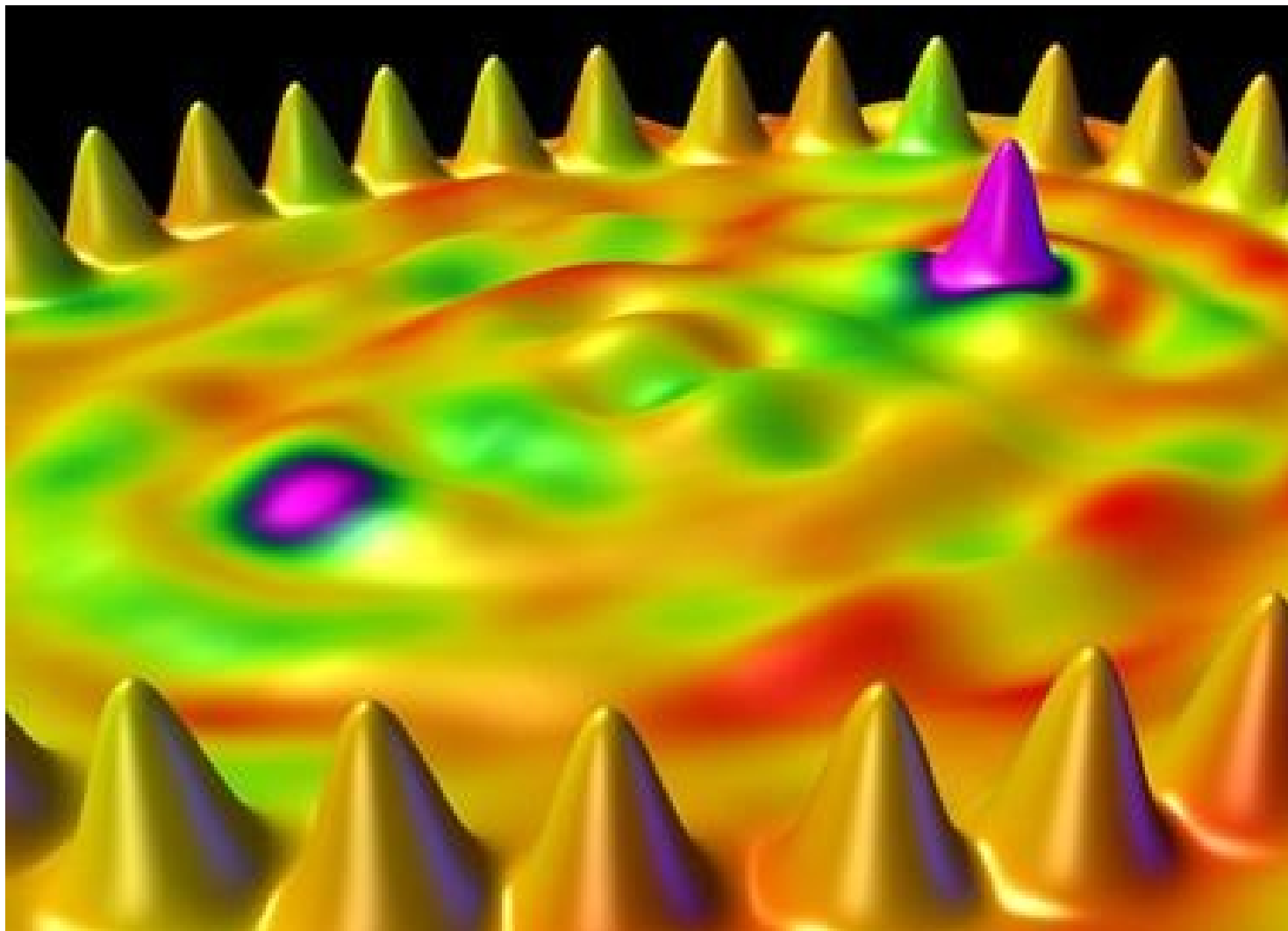

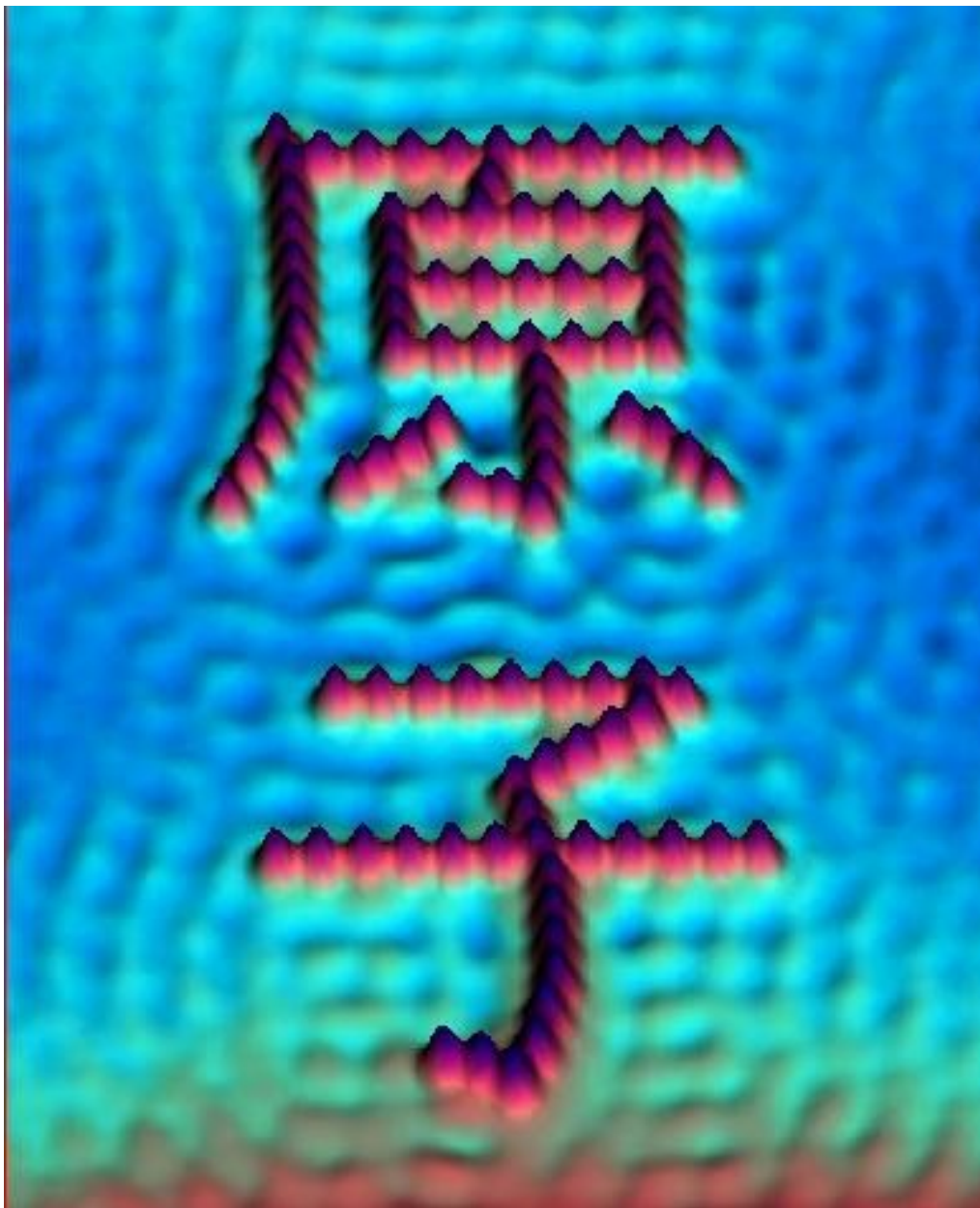
- Miraż kwantowy.
- Kształt elipsy.
- Atomy kobaltu Co na podłożu Cu.

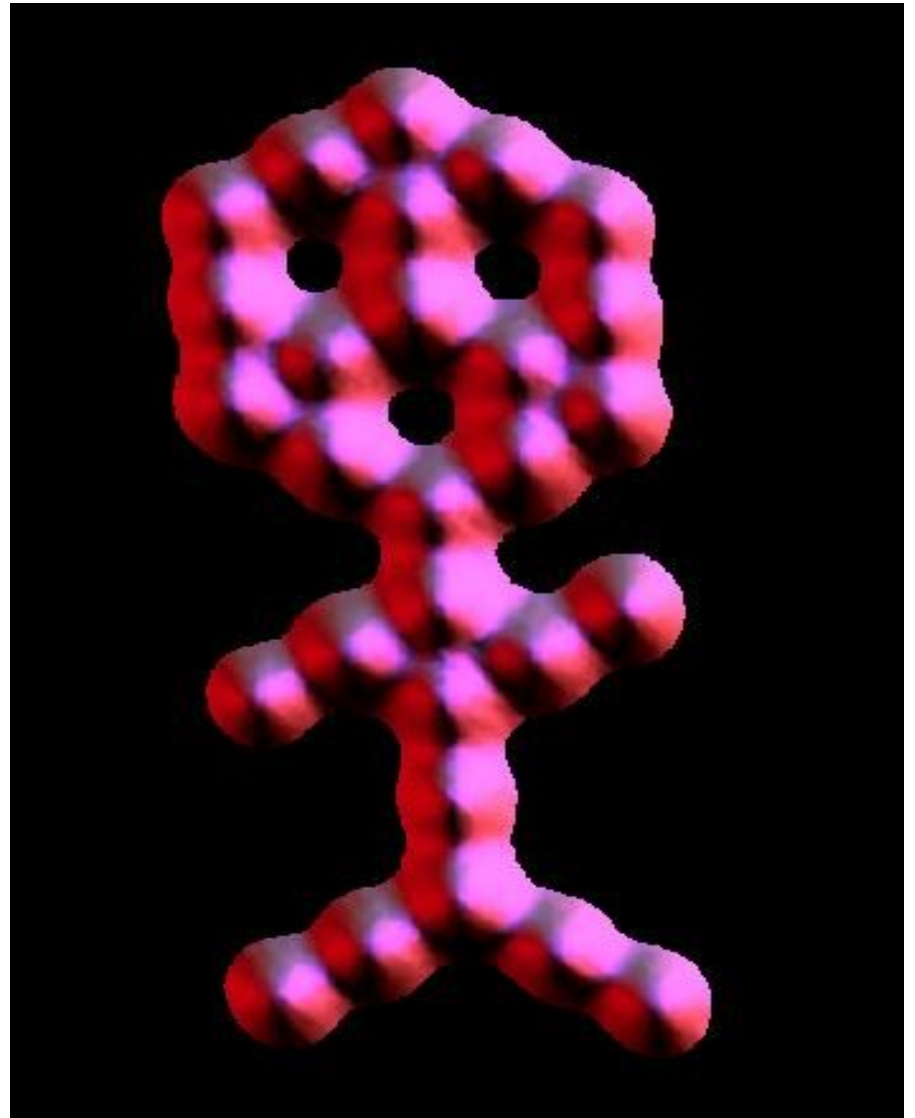
Miraż kwantowy.

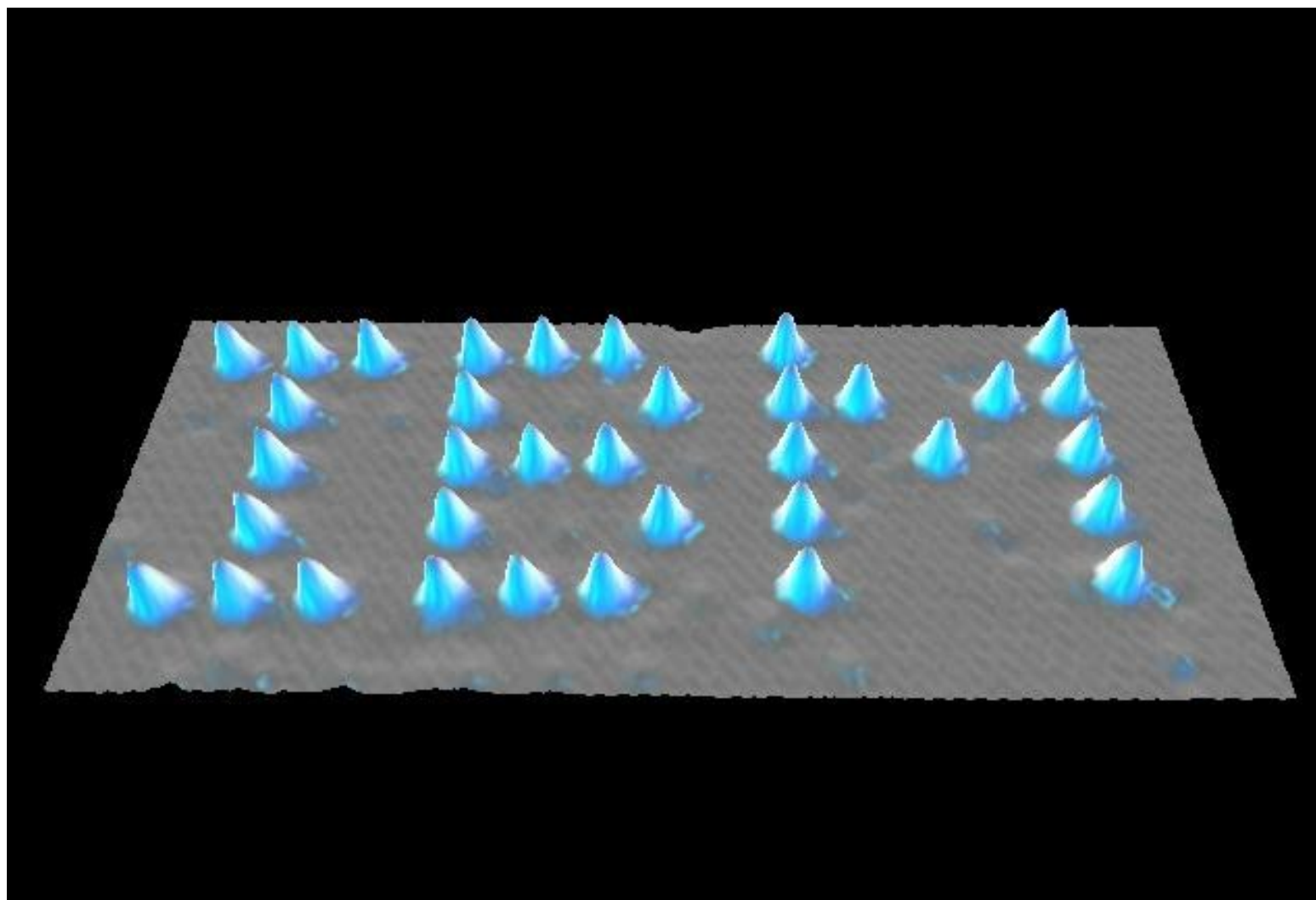
- Obrazy STM.
- Fe na Cu (111).

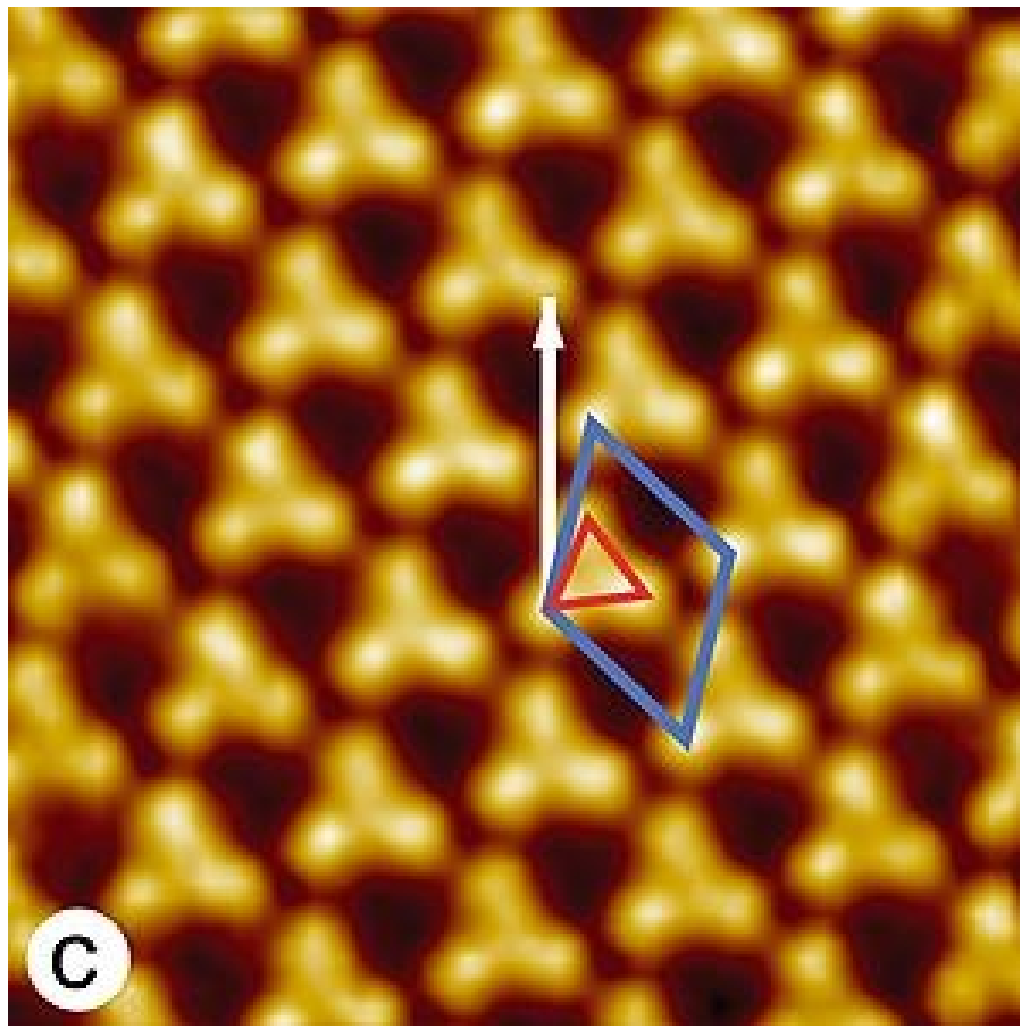
- Carbon Monoxide Man.
- CO na pl. (111).

- Napis wykonany przez IBM.
- Xe na Nikiel (110).

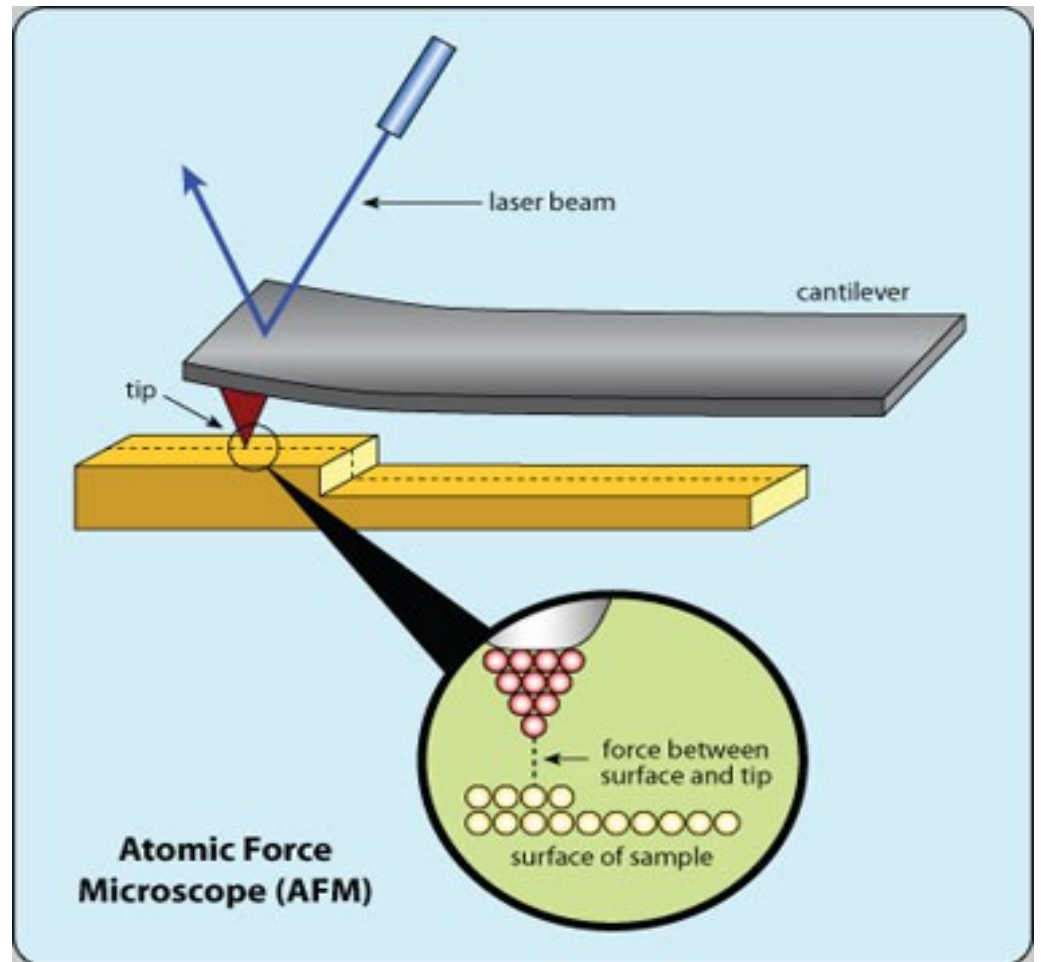
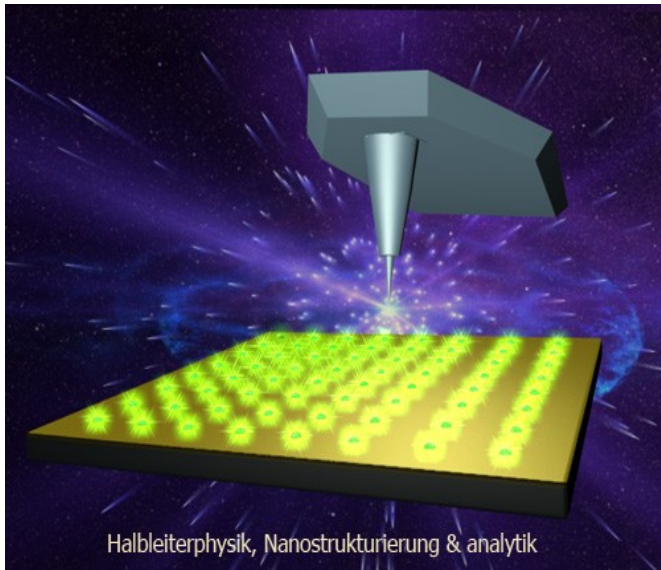

- Organiczny kryształ $C_{30}H_{18}$ ([7]H) na podłożu Cu (110).

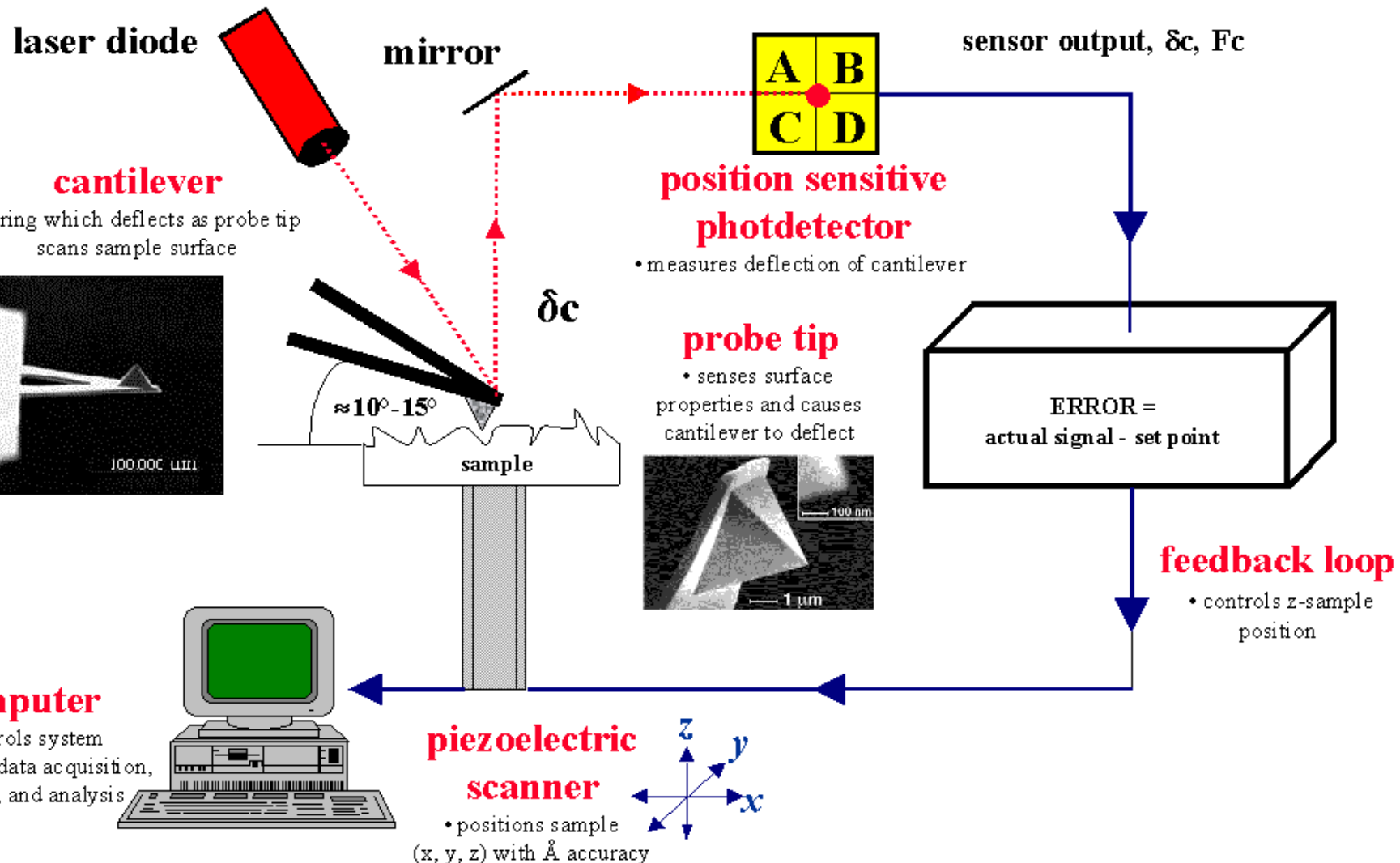
AFM - Atomic Force Microscopy.

- Zasada działania mikroskopu.

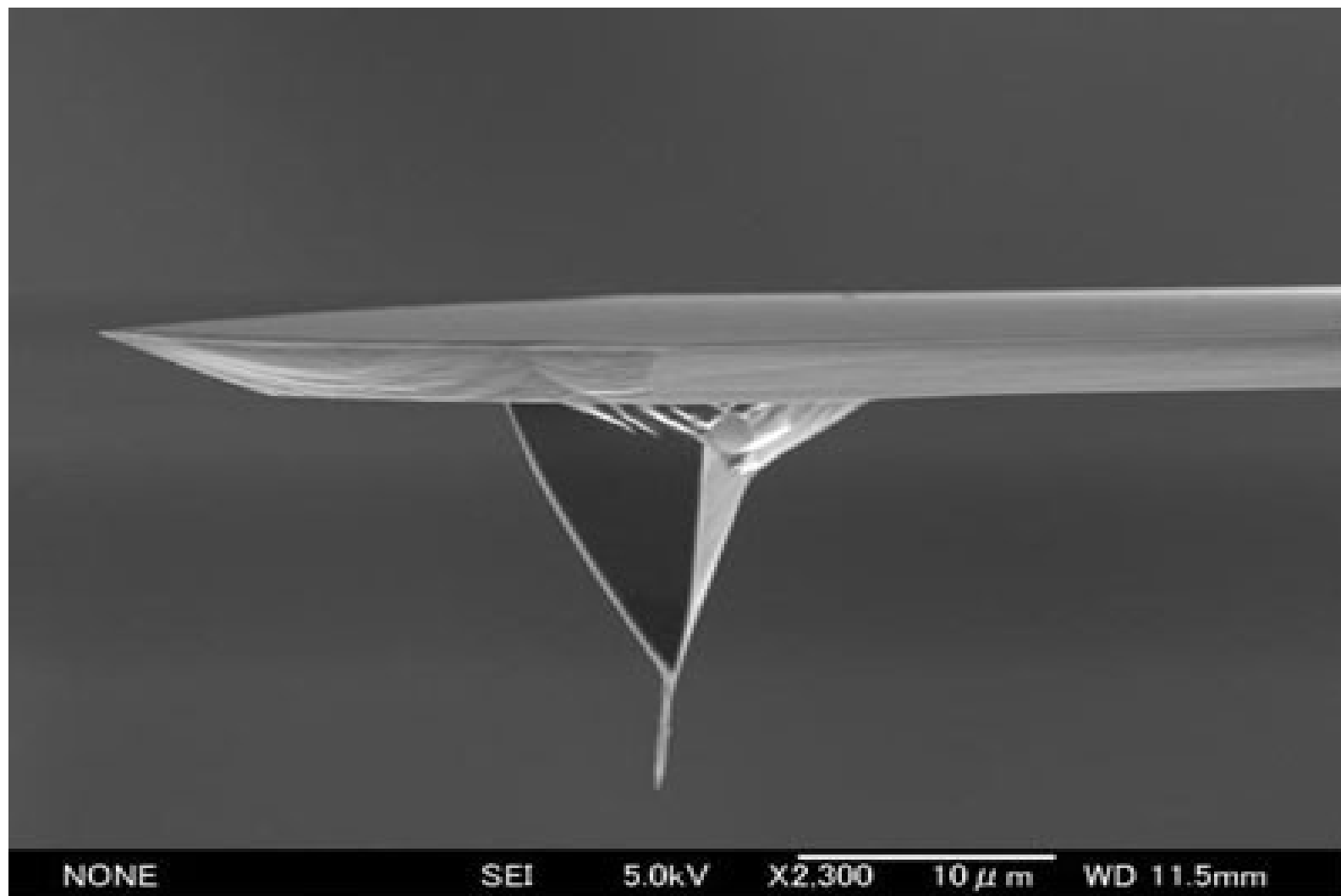

Atomic Force Microscopy (AFM) :

General Components and Their Functions

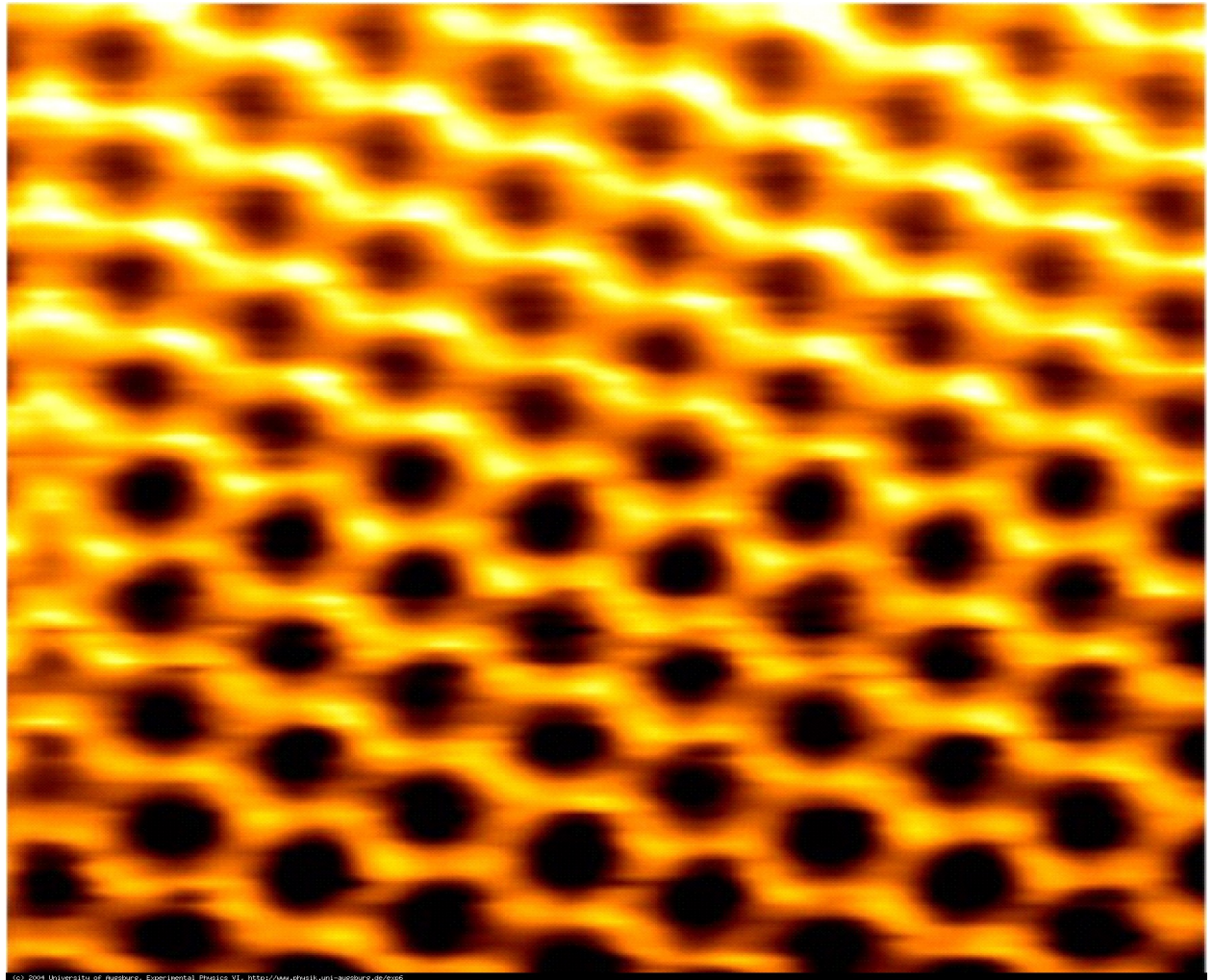

AFM TIP nanorurka węglowa.

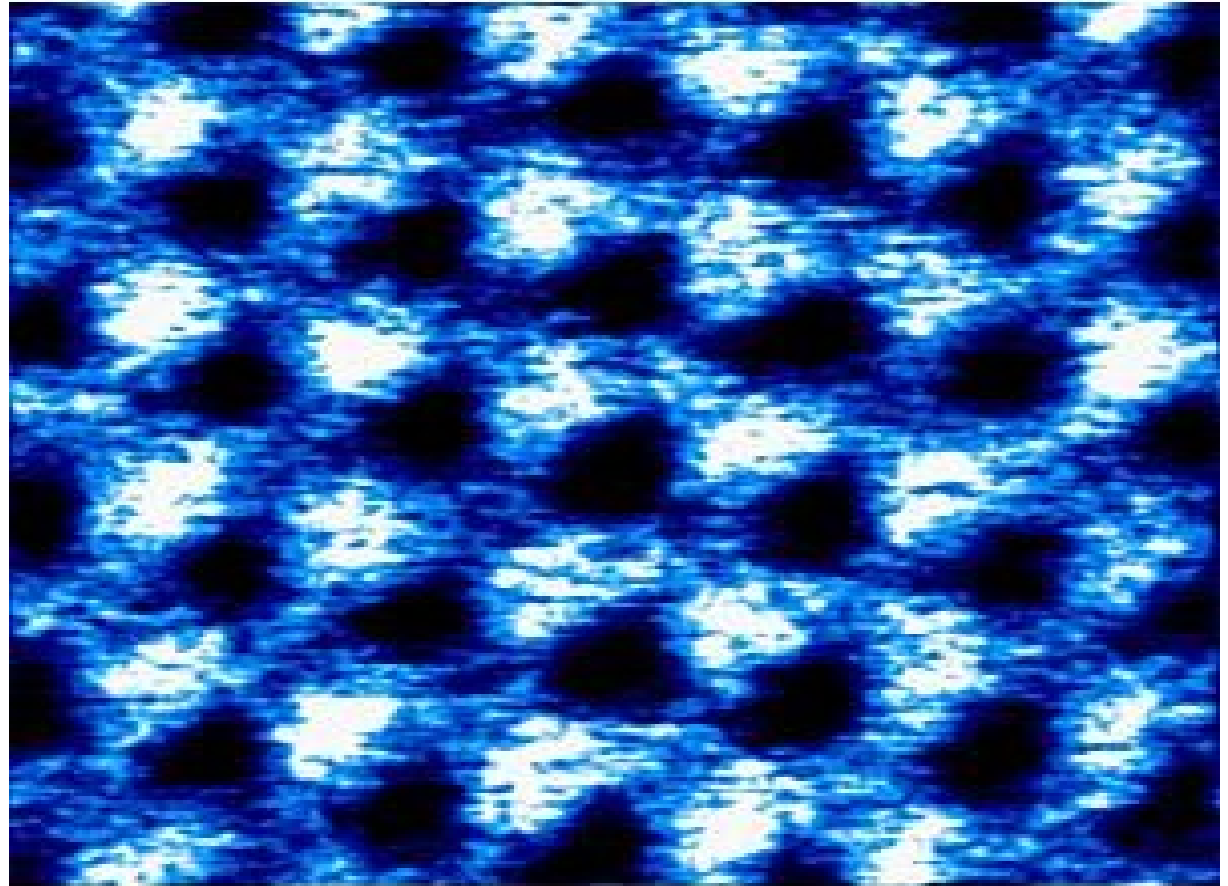
Przykładowe obrazy AFM.

- Warstwa grafenowa.

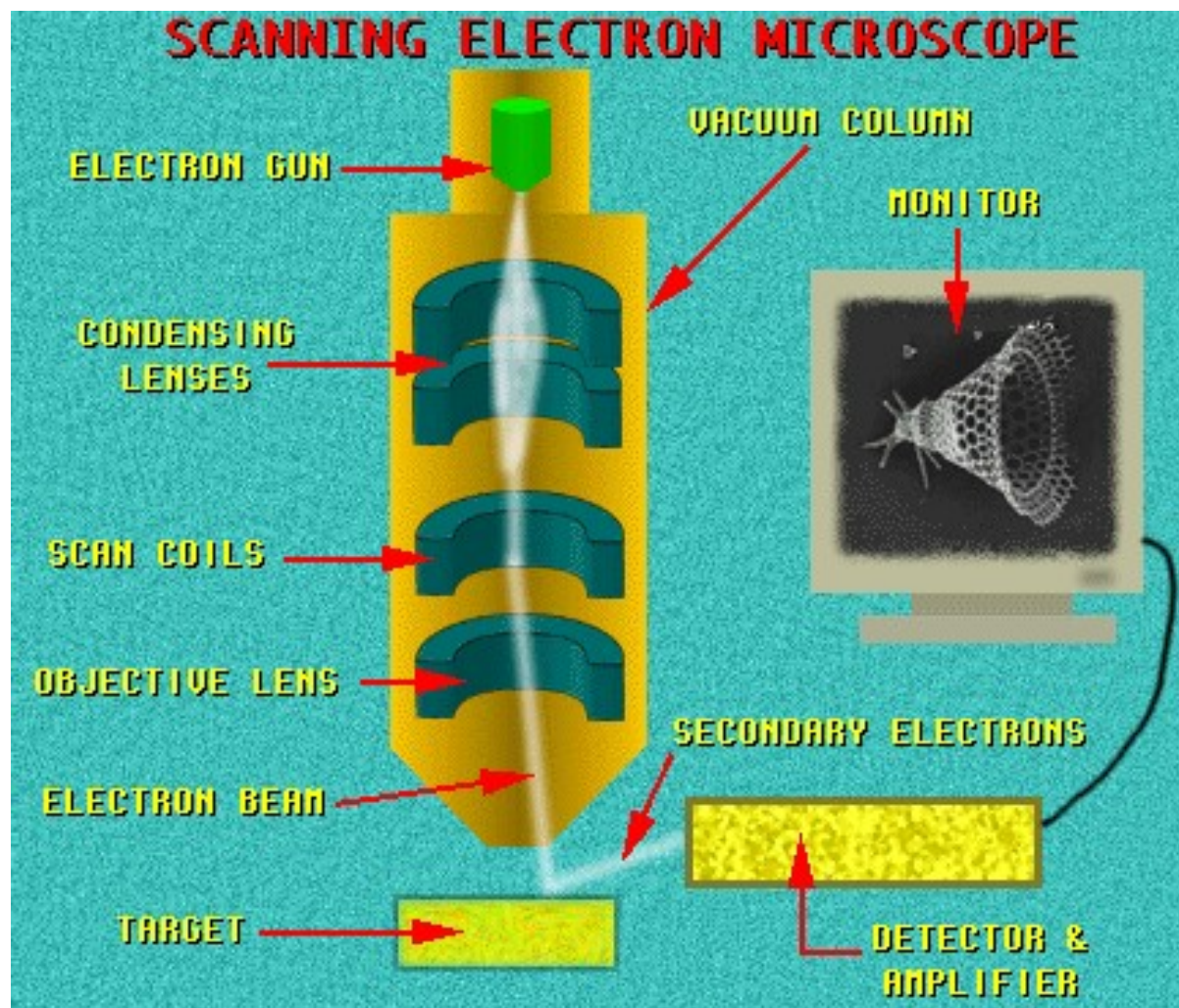
Obrazy AFM - rozdzielczość atomowa.

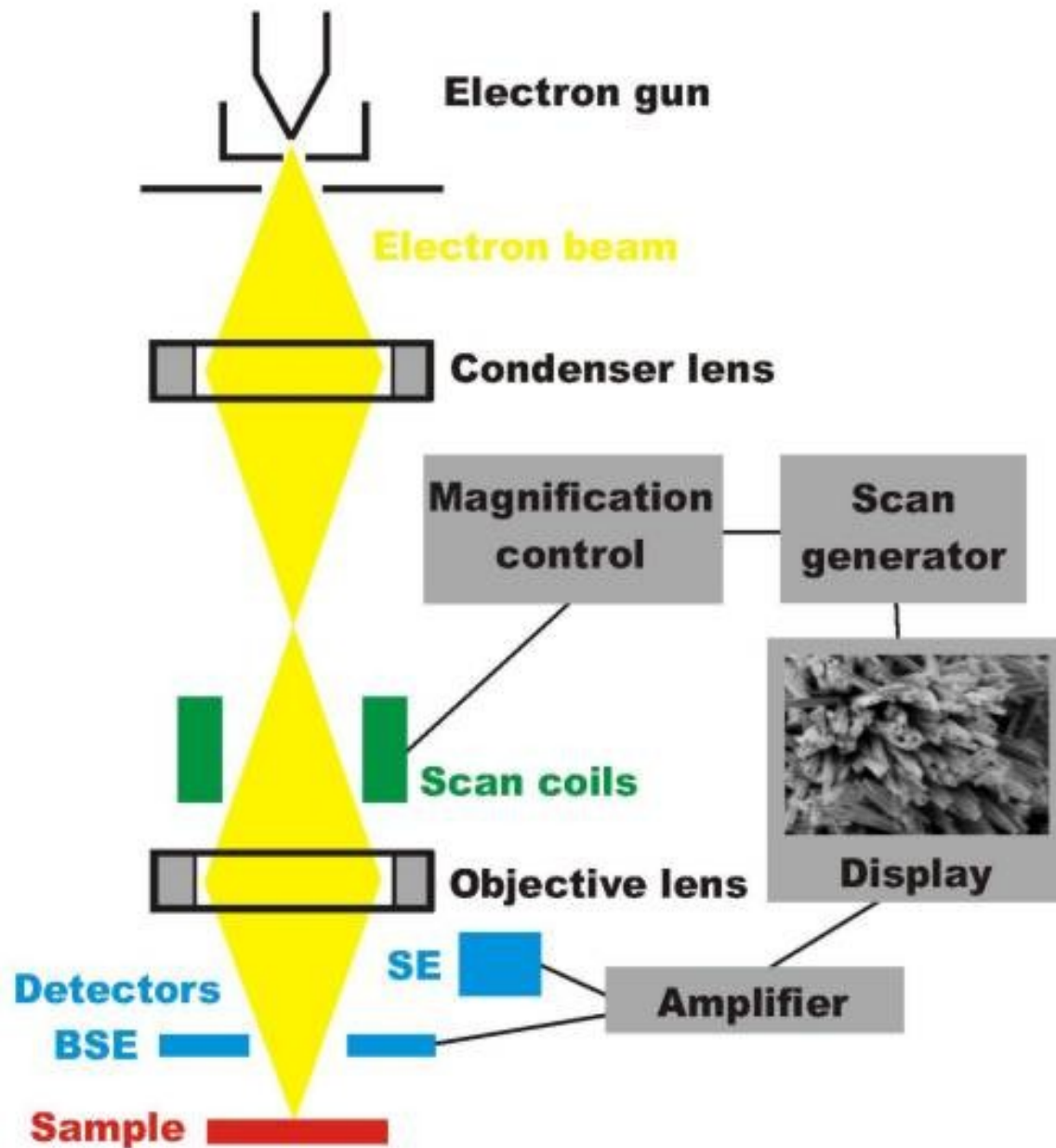
- Dwuwarstwa CaF_2 na Si (111), wymiar 2nm x 2nm.

SEM - Scanning Electron Microscopy.

- Fale elektronów de Broglie.

Fale de Broglie'a

- De Broglie wysunął hipotezę, że dwoiste, korpuskularno-falowe zachowanie się jest cechą nie tylko promieniowania lecz również materii.
- Tak samo jak z fotonem stowarzyszona jest pewna fala świetlna, która "rządzi" jego ruchem, tak i cząstce materialnej (np. elektronowi) przypisana jest pewna, określająca jej ruch fala materii.
- Poniższy wzór określa długość fali De Broglie'a, czyli długość fali materii stowarzyszonej z ruchem cząstki materialnej o pędzie p .

$$\lambda = \frac{h}{p} = \frac{h}{mv}$$

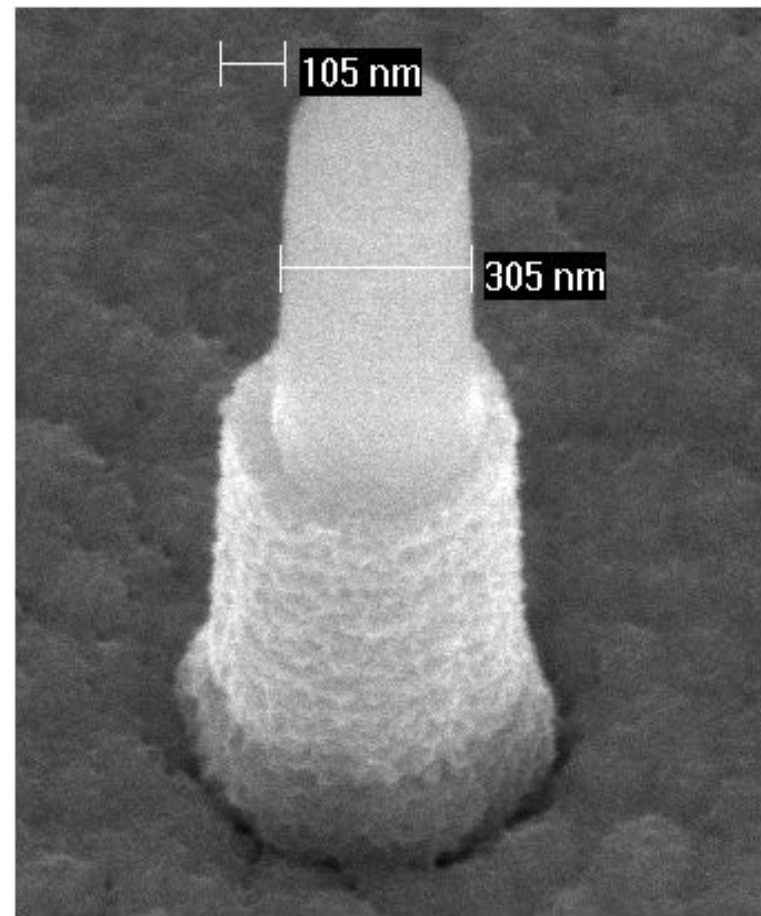
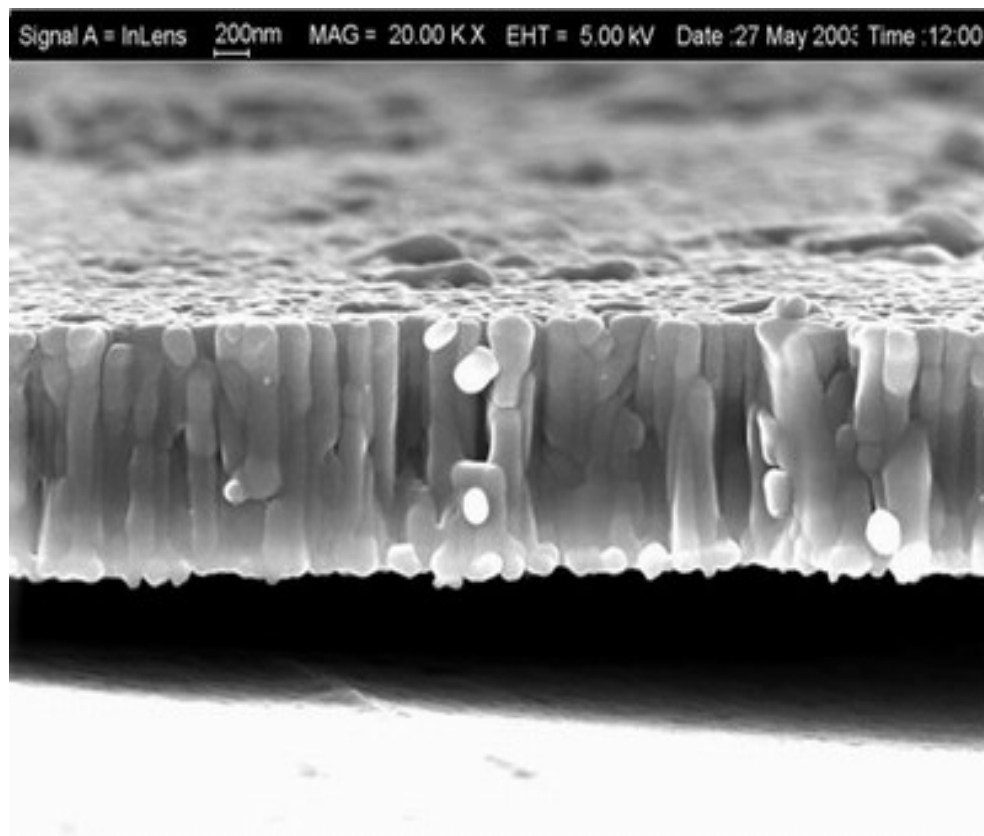
$$h = 6,626\ 0693\ (11) \times 10^{-34}\ \text{J}\cdot\text{s}$$

Obrazy SEM.

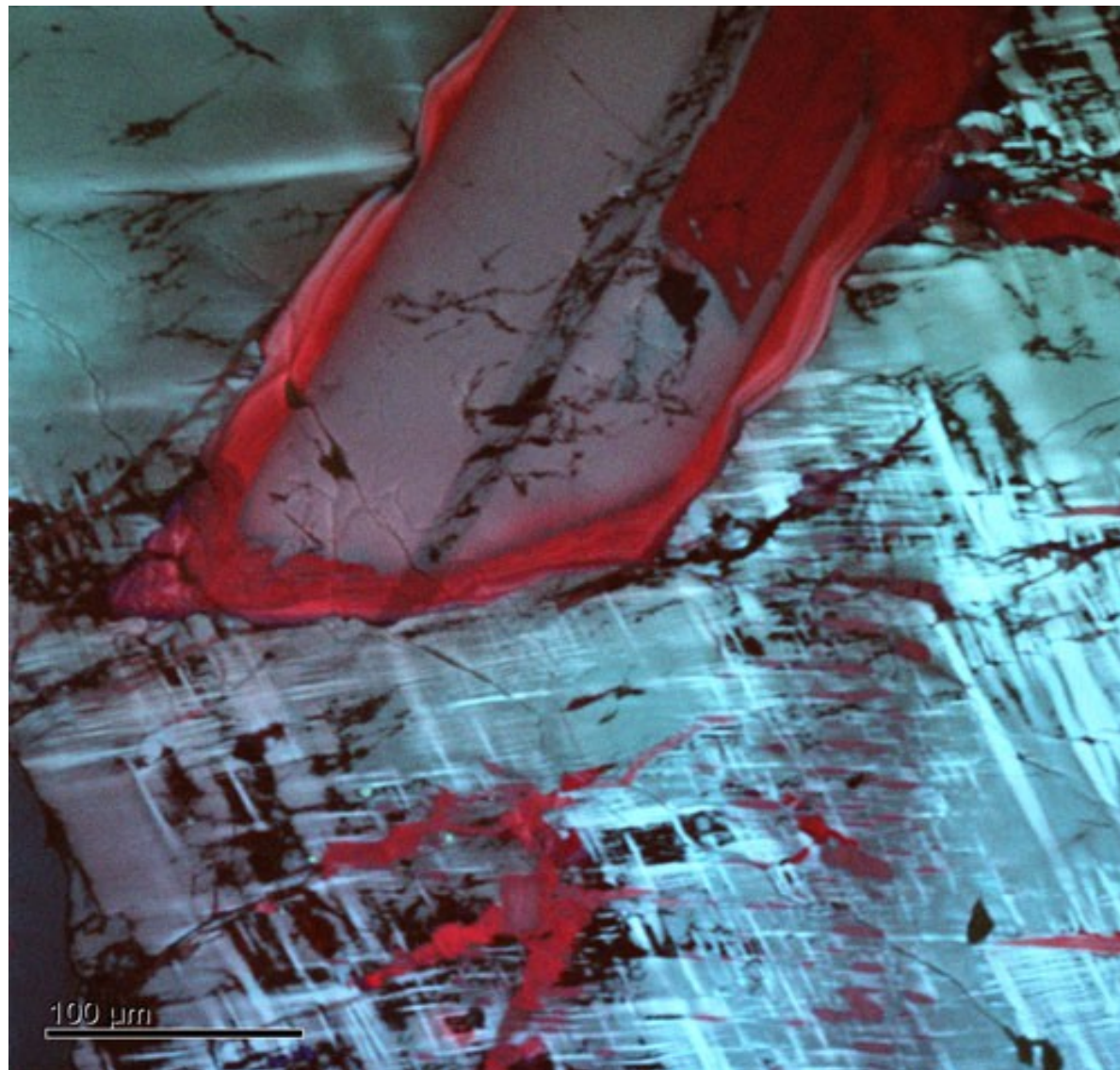
- Nano flowers, three-dimensional Si composite nanostructures.

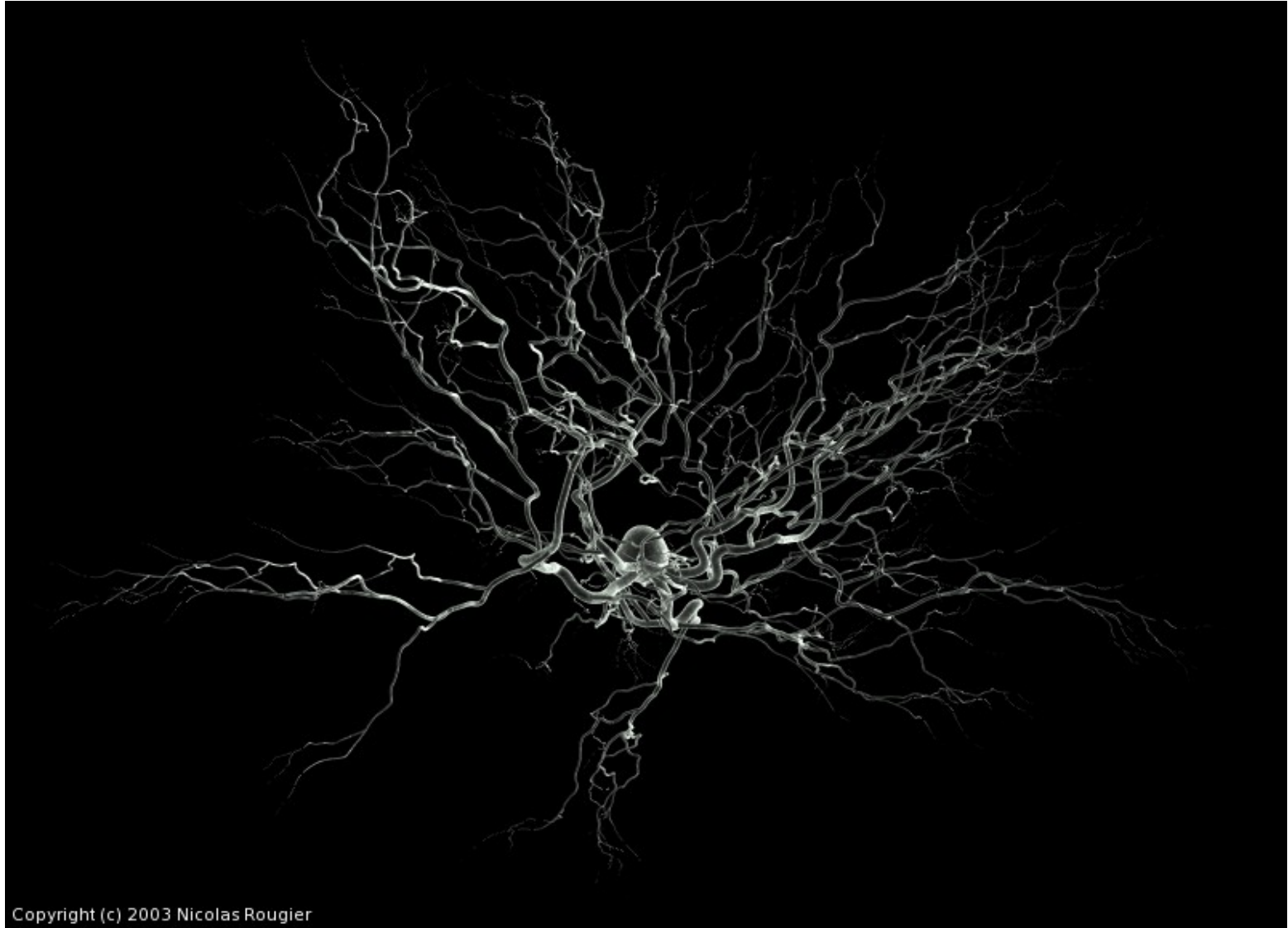
- Powierzchnie i nanodruły.

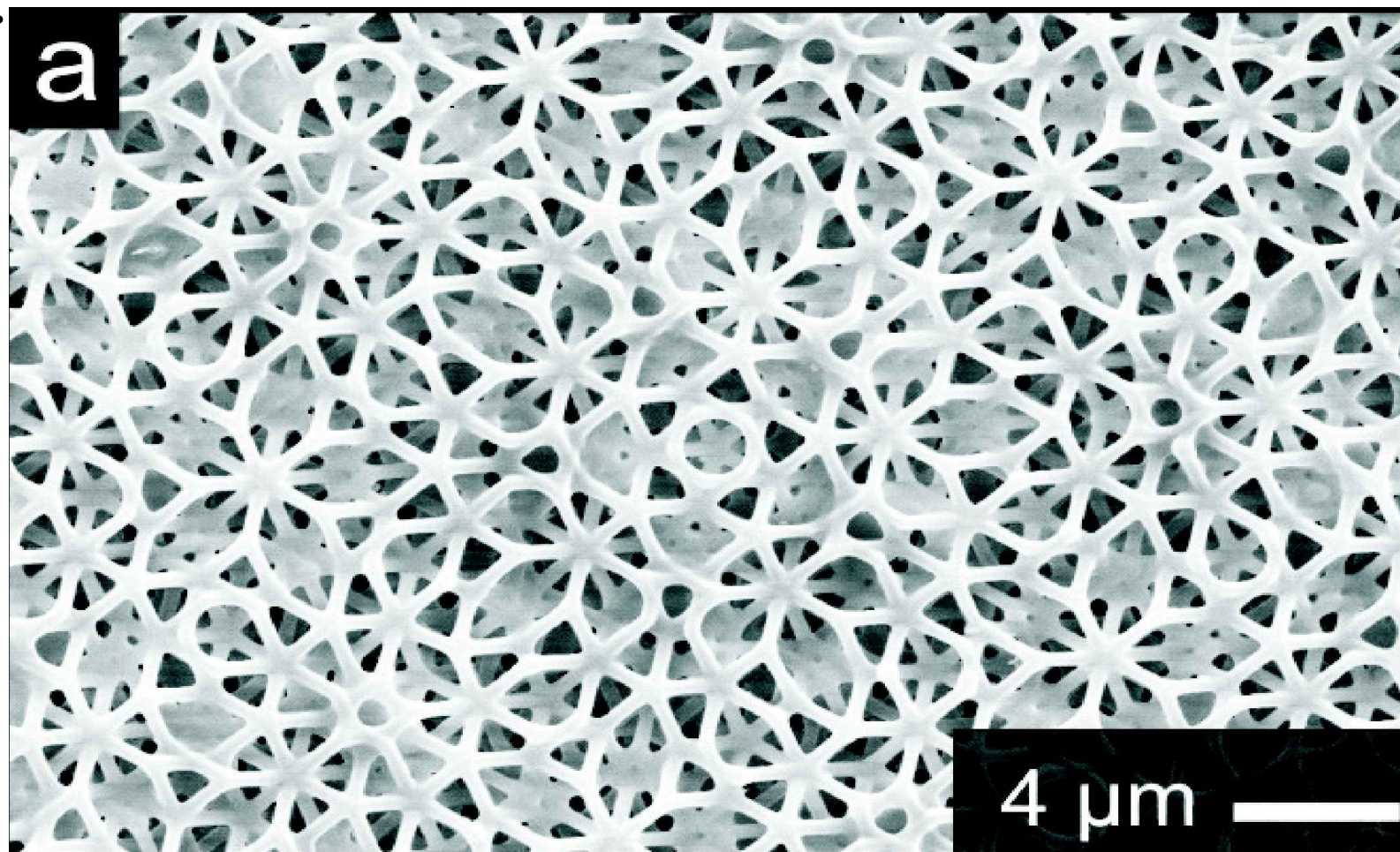
- Powierzchnia granitu.

Obraz SEM neuronu.

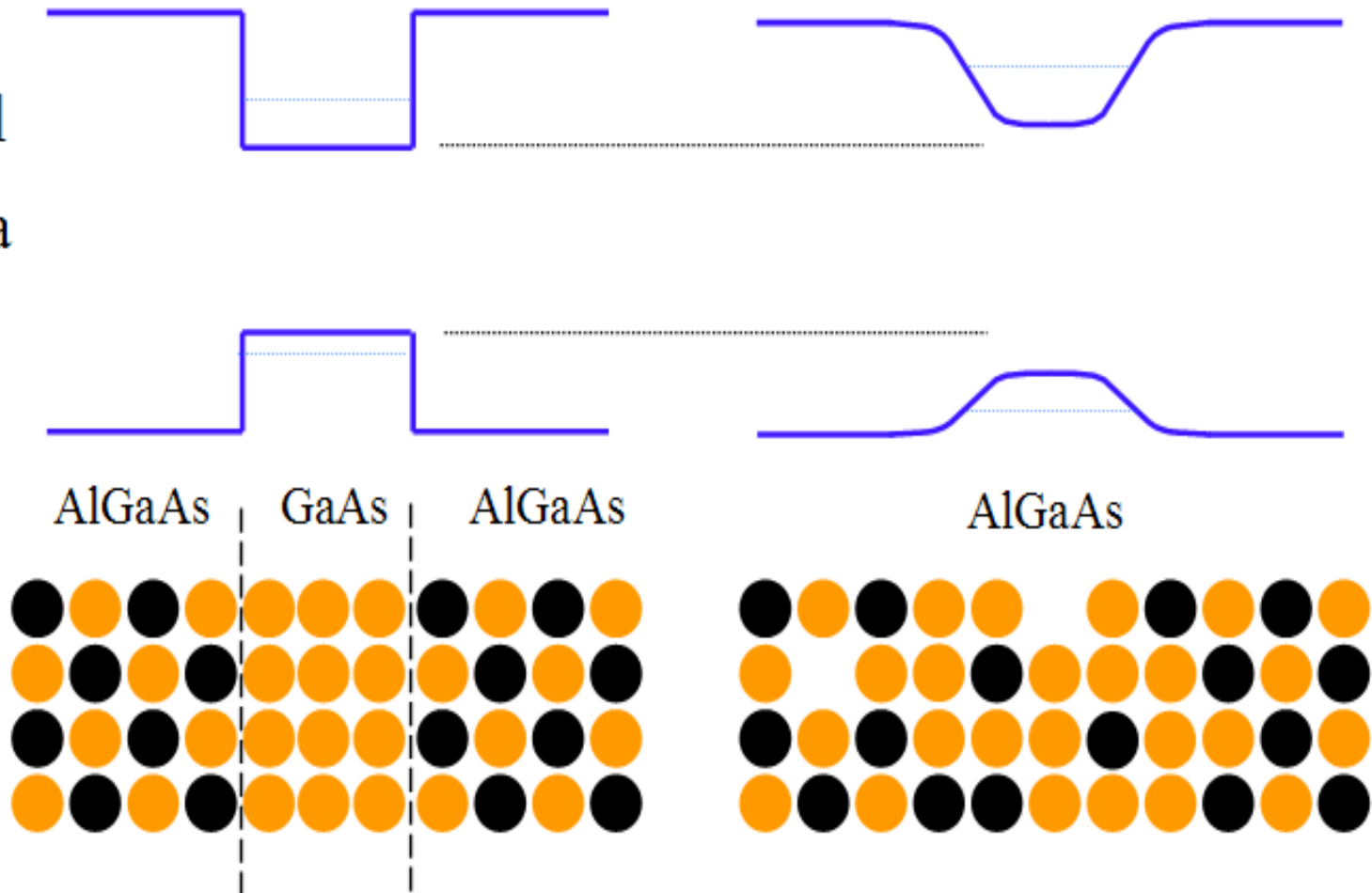
Powierzchnia stopu aluminium i manganu, widoczna pięciokrotna symetria !!! Kwazikryształ.

Studnia kwantowa.

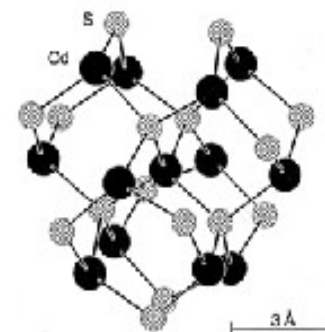
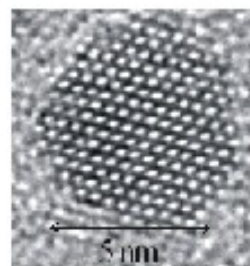
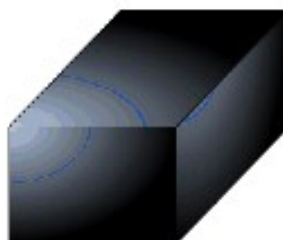
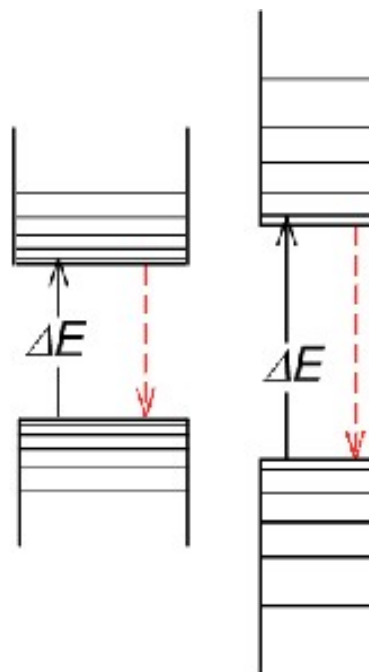
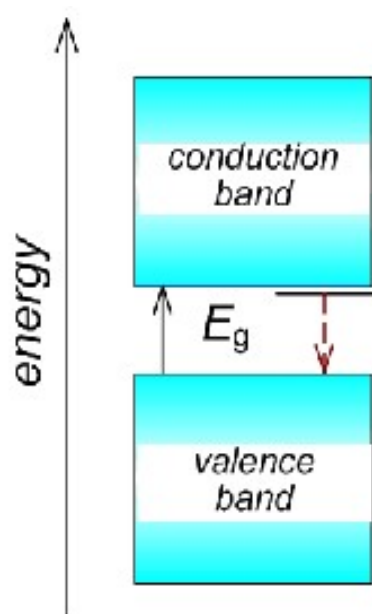
● Al

● Ga

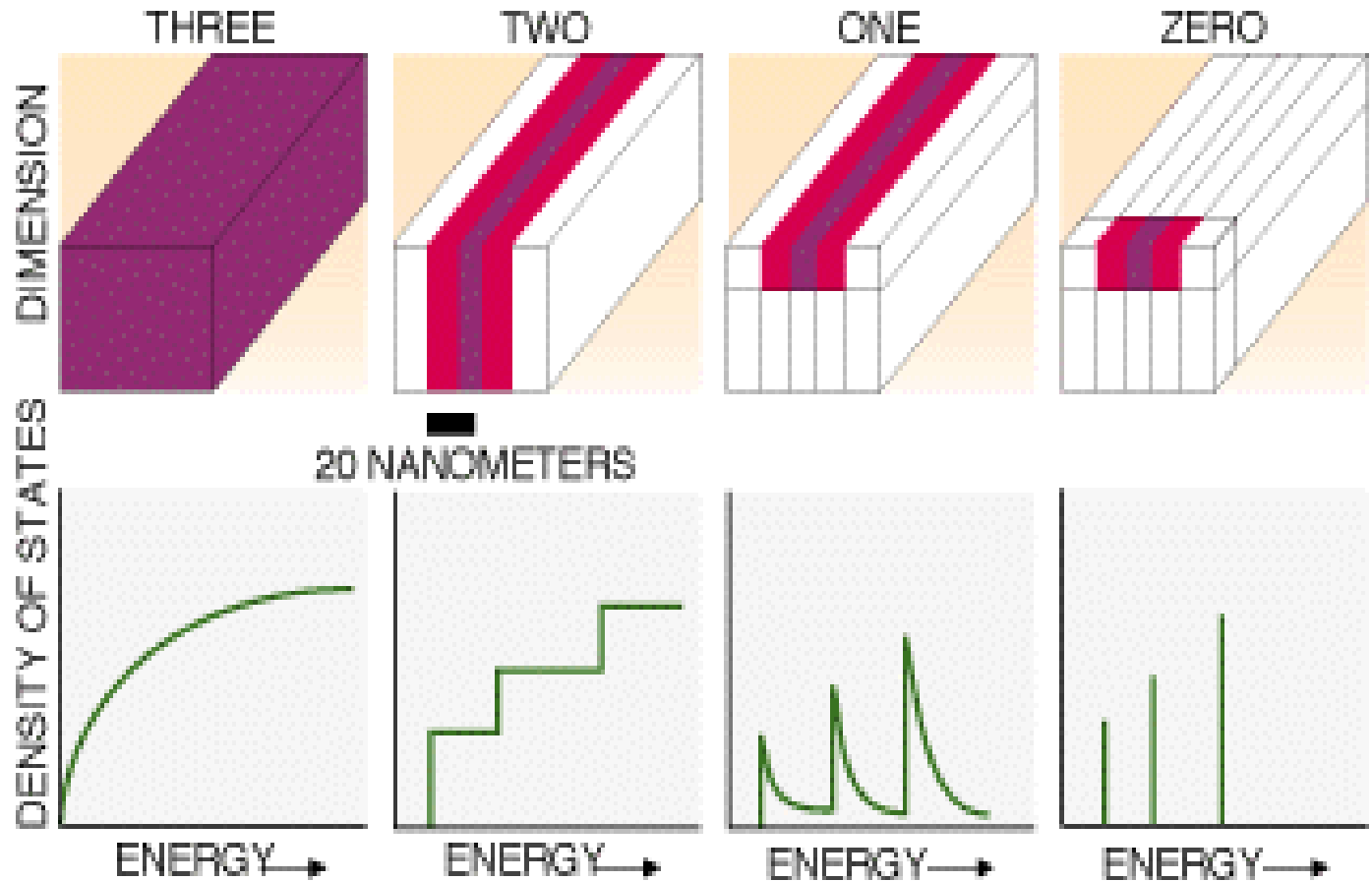
Kwantowy efekt rozmiarowy.

$$E_n \sim \frac{1}{a}$$

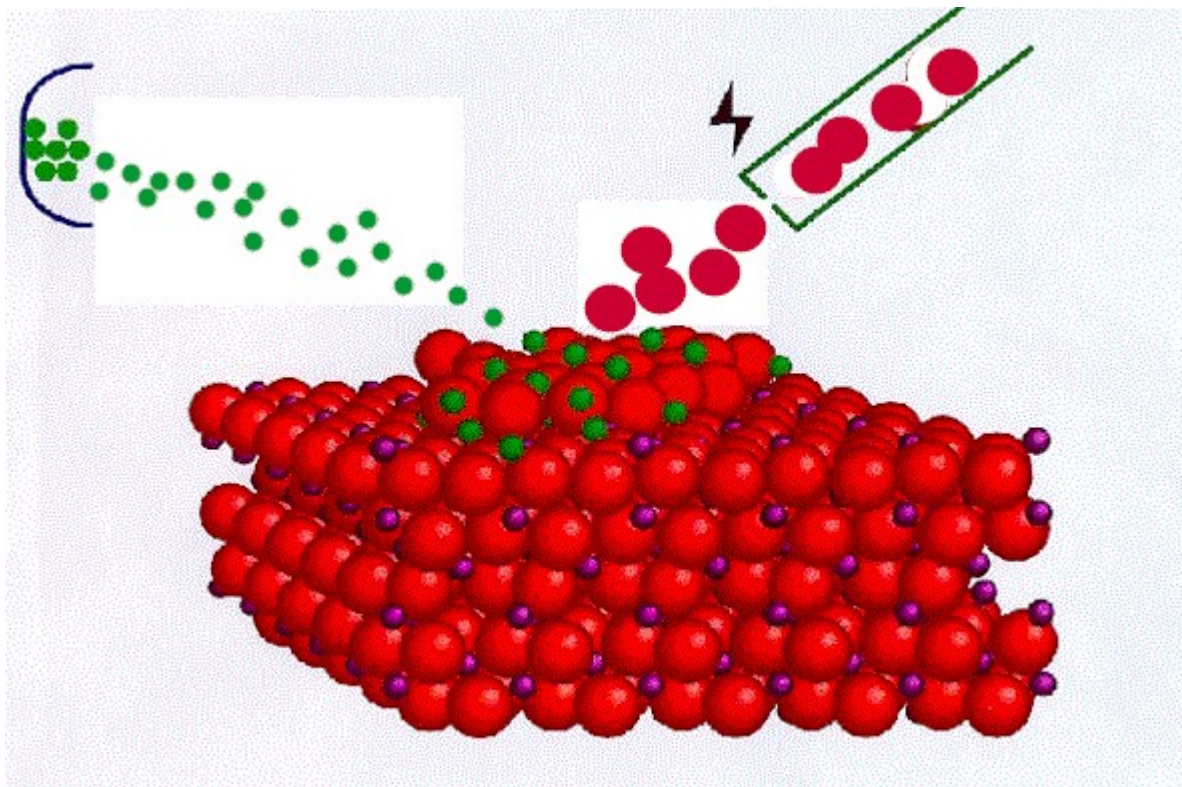
Kwantowy efekt rozmiarowy.

$$E_n \sim \frac{1}{a}$$

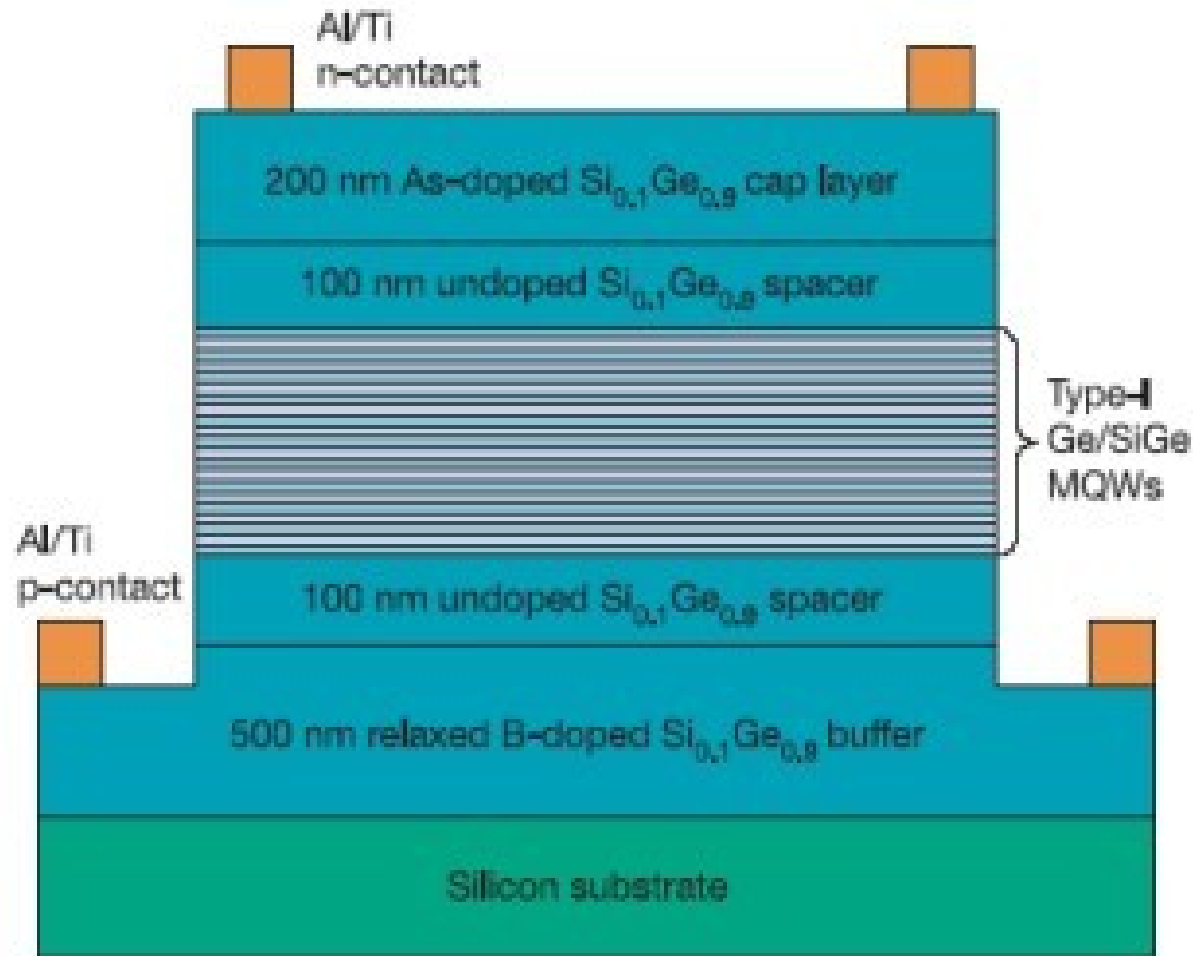

Cienkie warstwy - 2D.

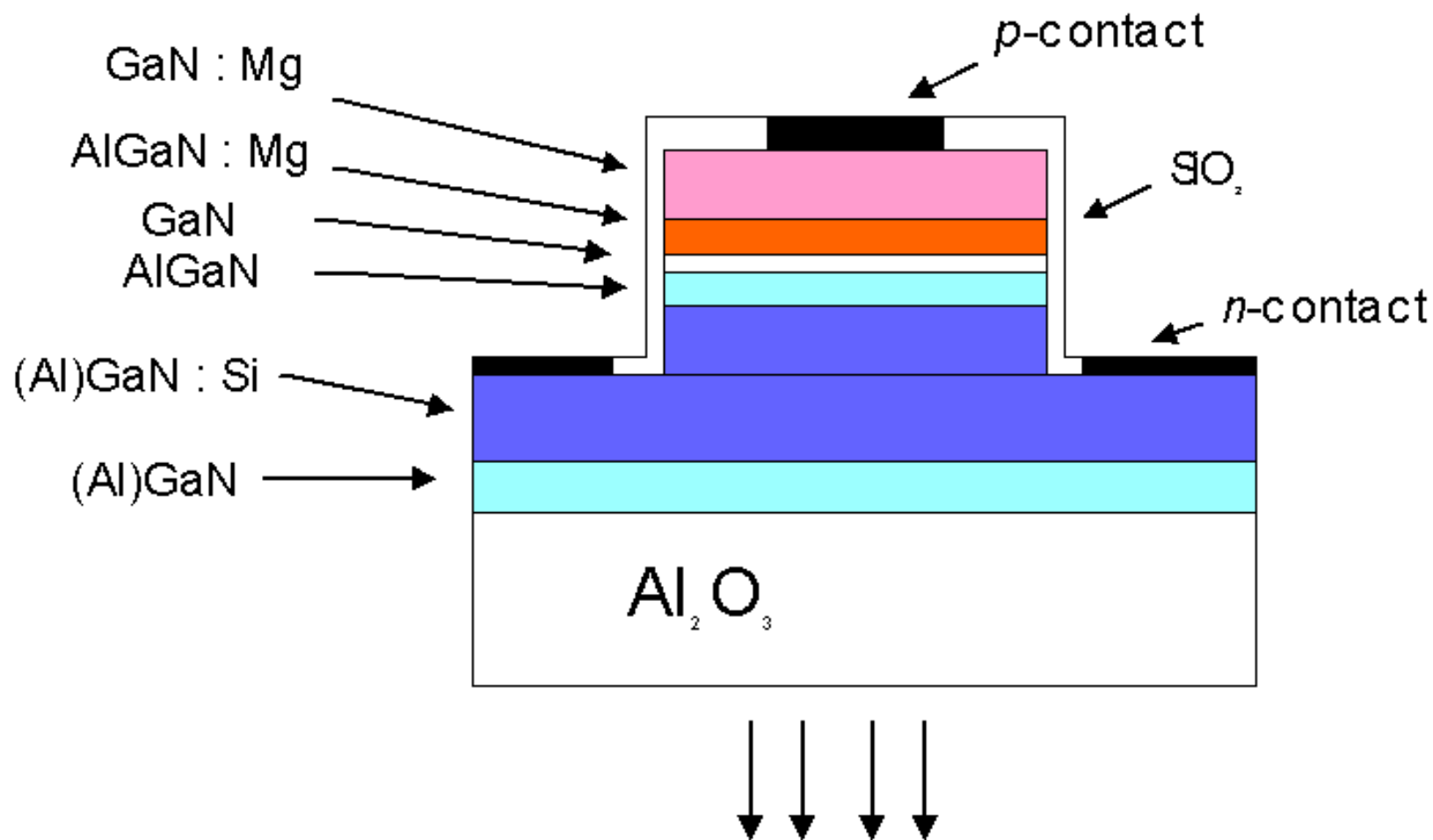
- Otrzymywanie poprzez naparowywanie.

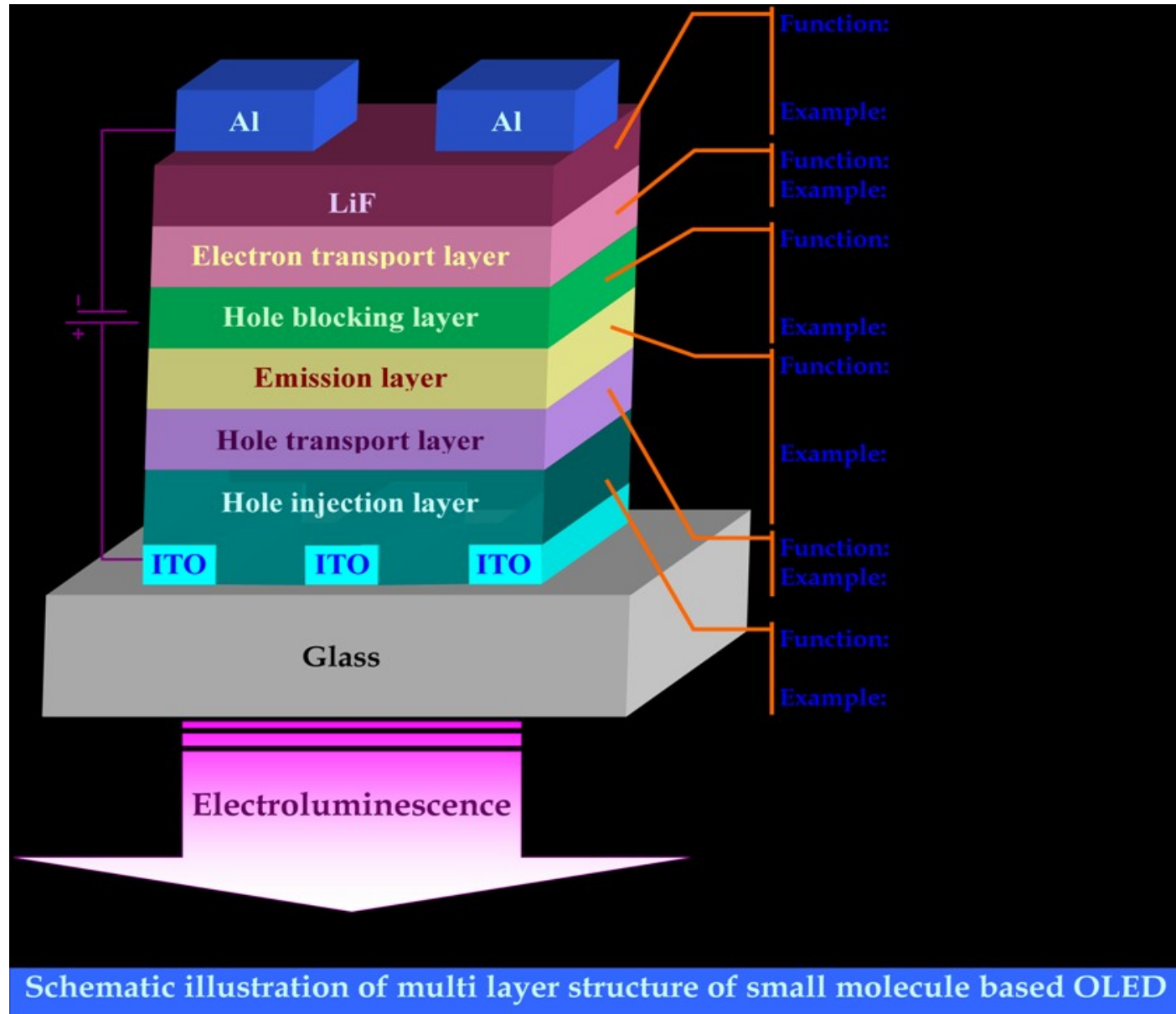
Dioda typu pin.

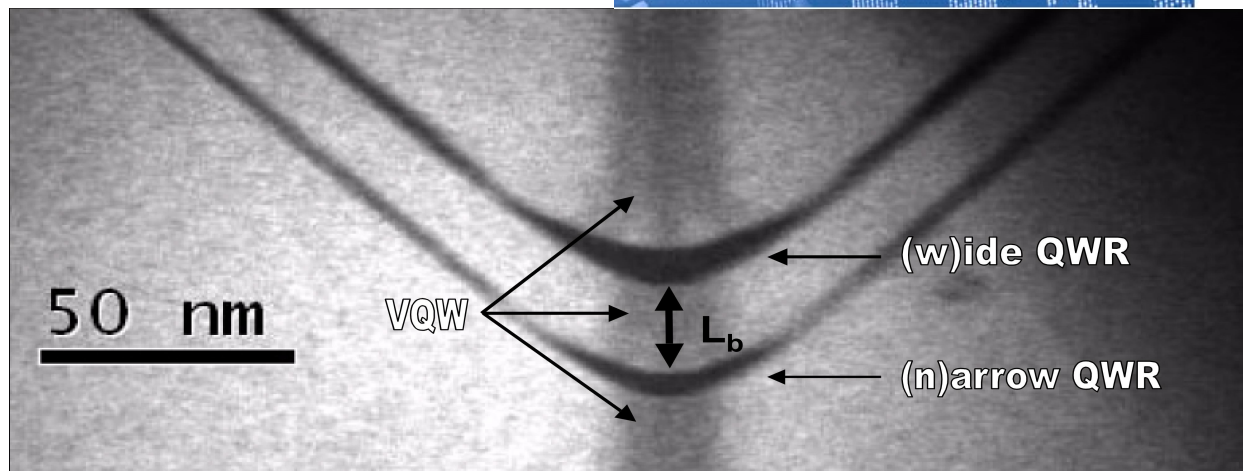
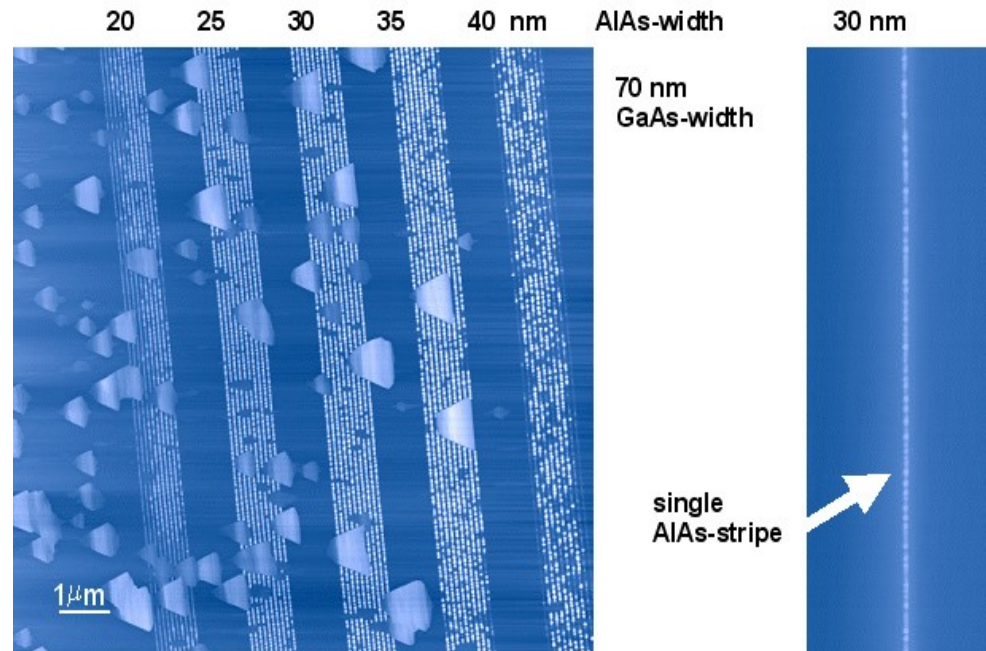
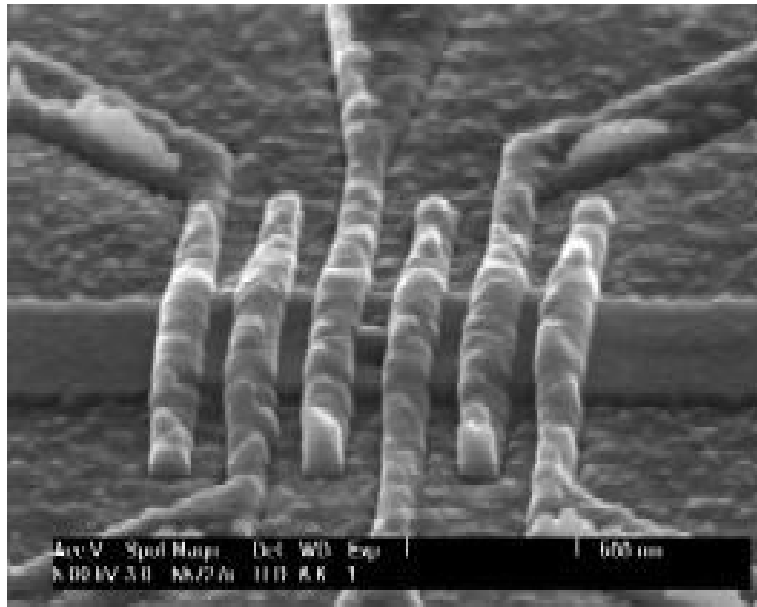

Dioda elektroluminescencyjna.

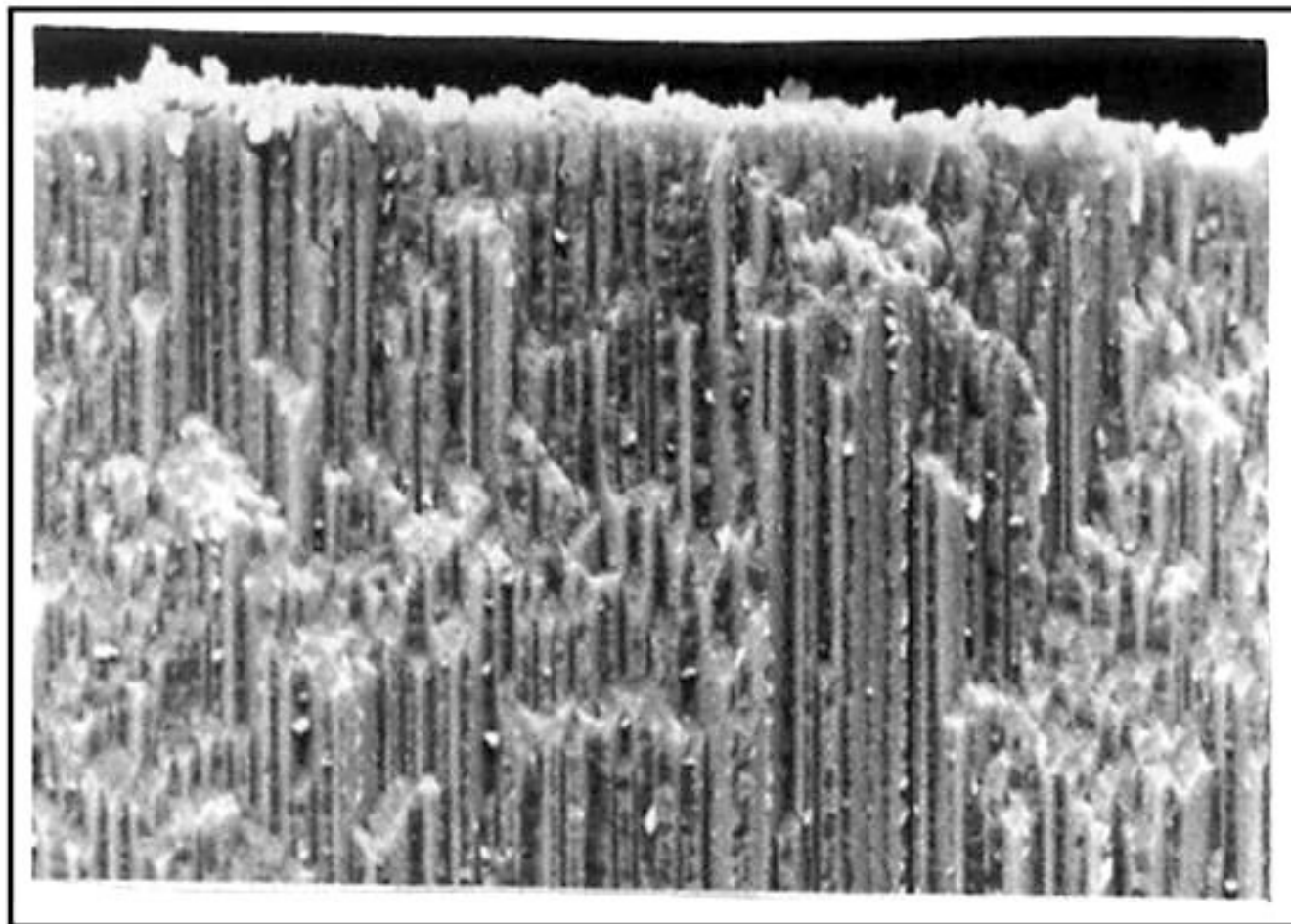

Dioda OLED.

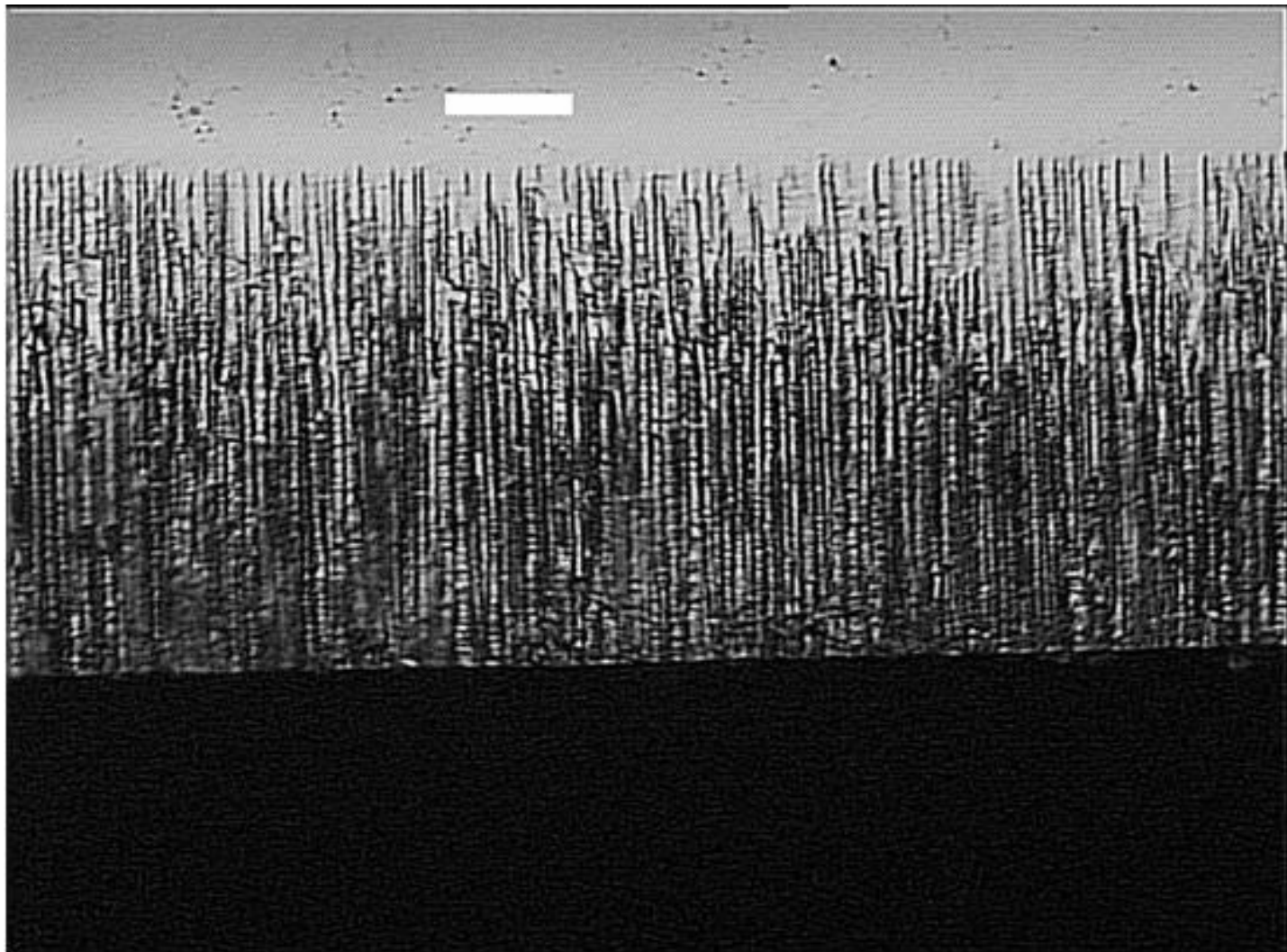

Druty kwantowe - krzem porowaty.

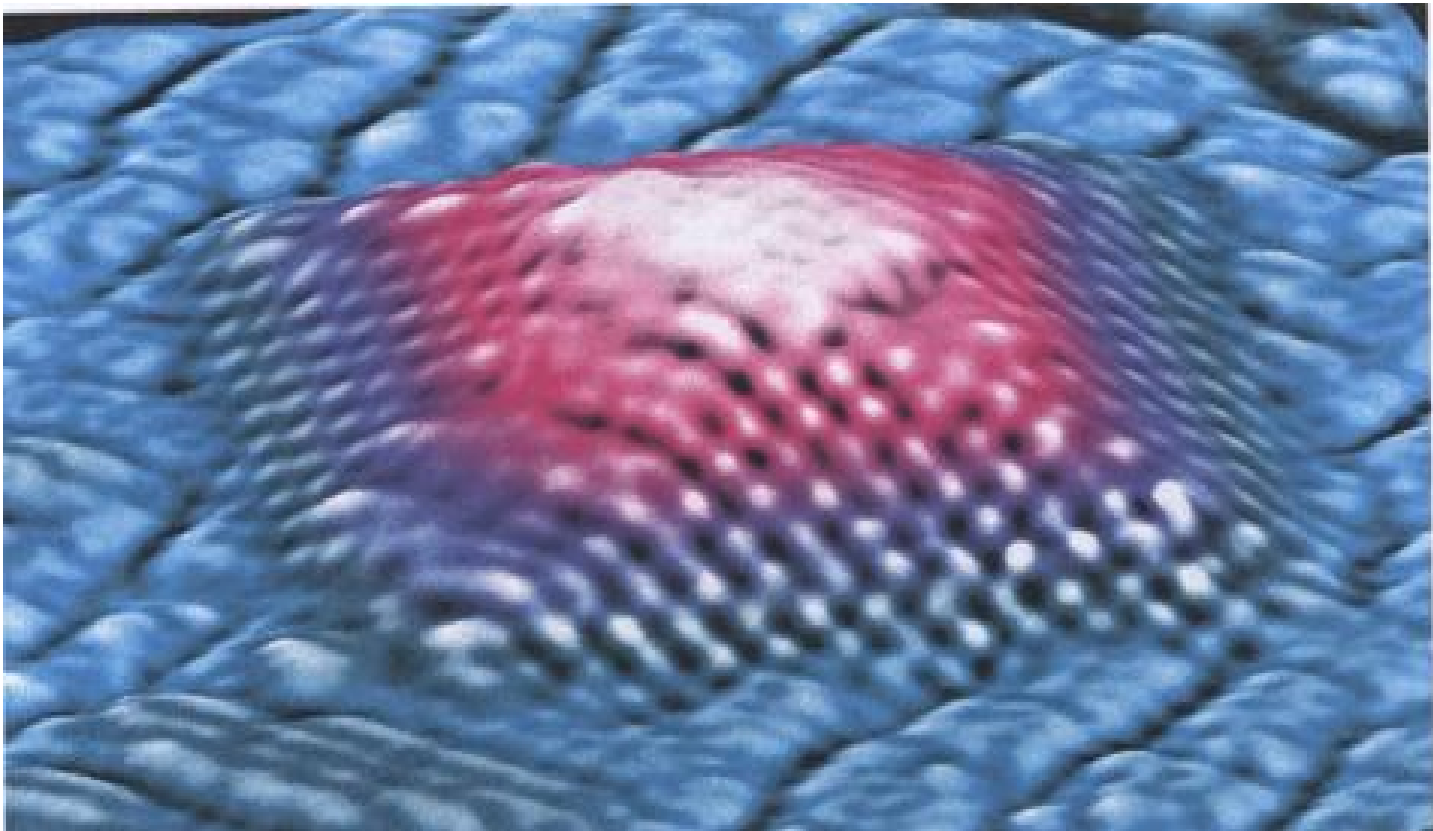
Micrograph of electro-etched porous silicon surface (from Sailor)

Druty kwantowe - krzem porowaty.

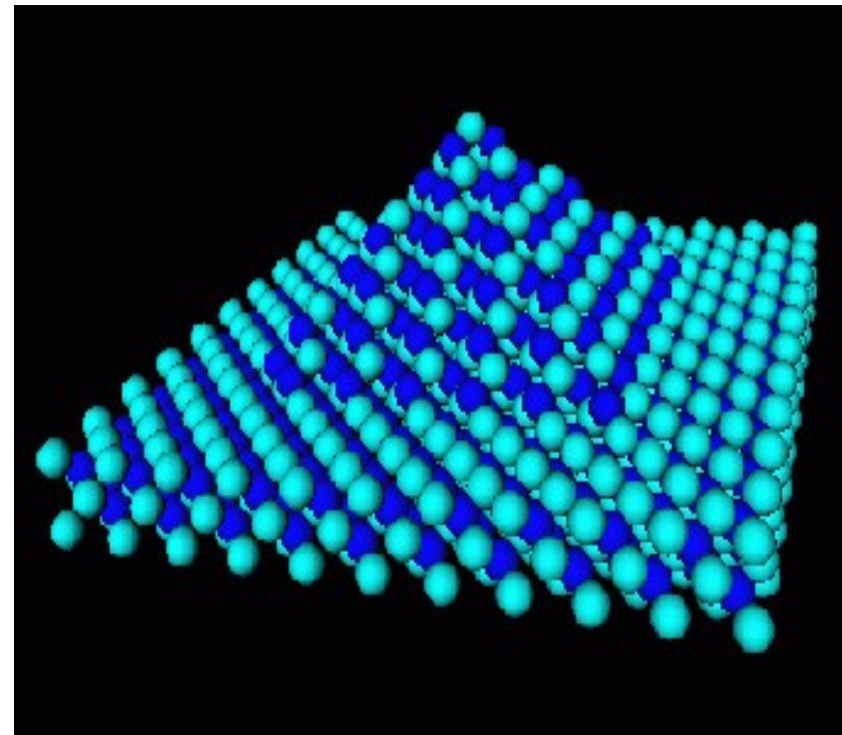
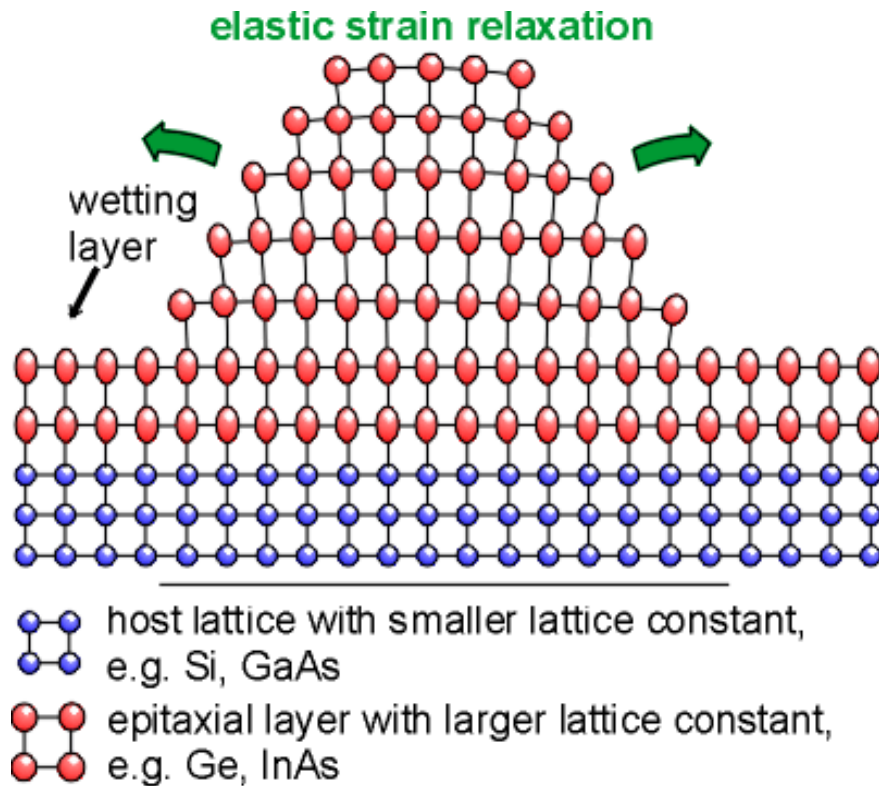

Kropki kwantowe.

- Piramida atomów Ge na podłożu Si - spontanicznie tworzy się kropka kwantowa, podstawa 10 nm, wysokość 1.5 nm.

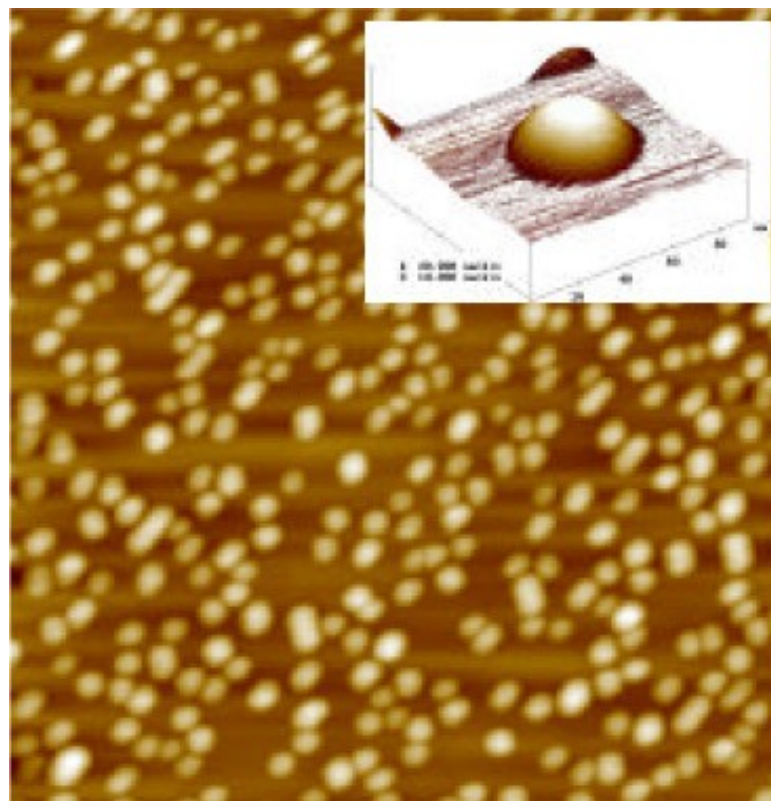
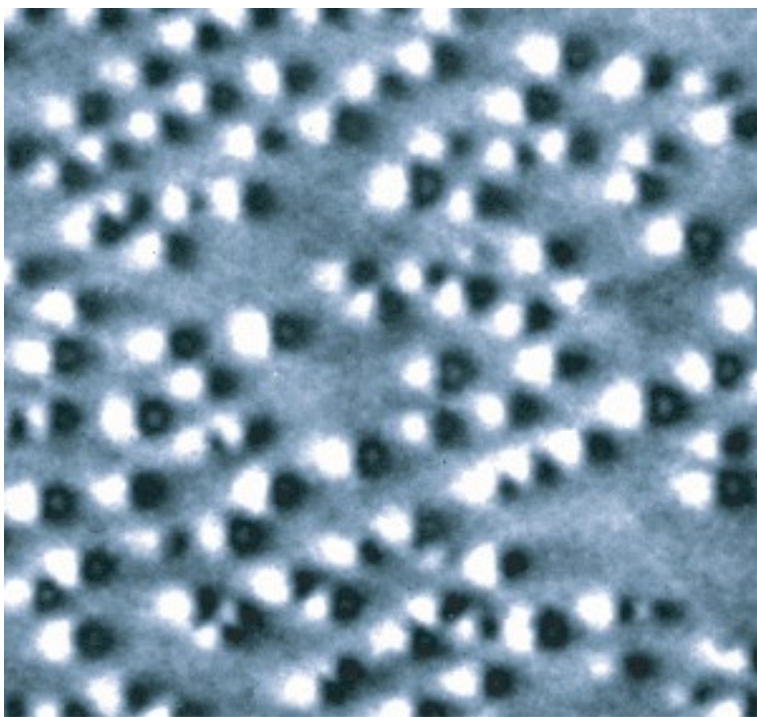

Kropki kwantowe - jak powstają.

Kropki kwantowe - obrazy.

- Piramidki InGaAs.

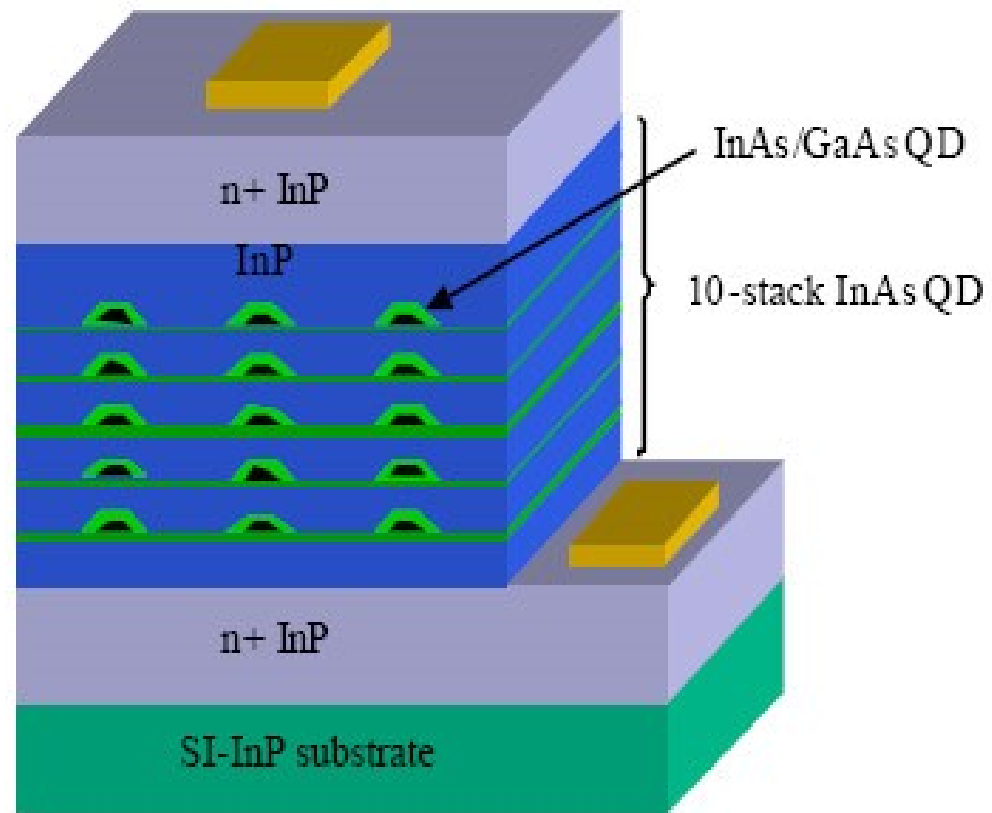
Kropki kwantowe - świecenie.

- CdSe - różne E_g - różne kolory.

Kropki kwantowe - infrared detektor.

- Lepsze parametry w porównaniu do innych detektorów.

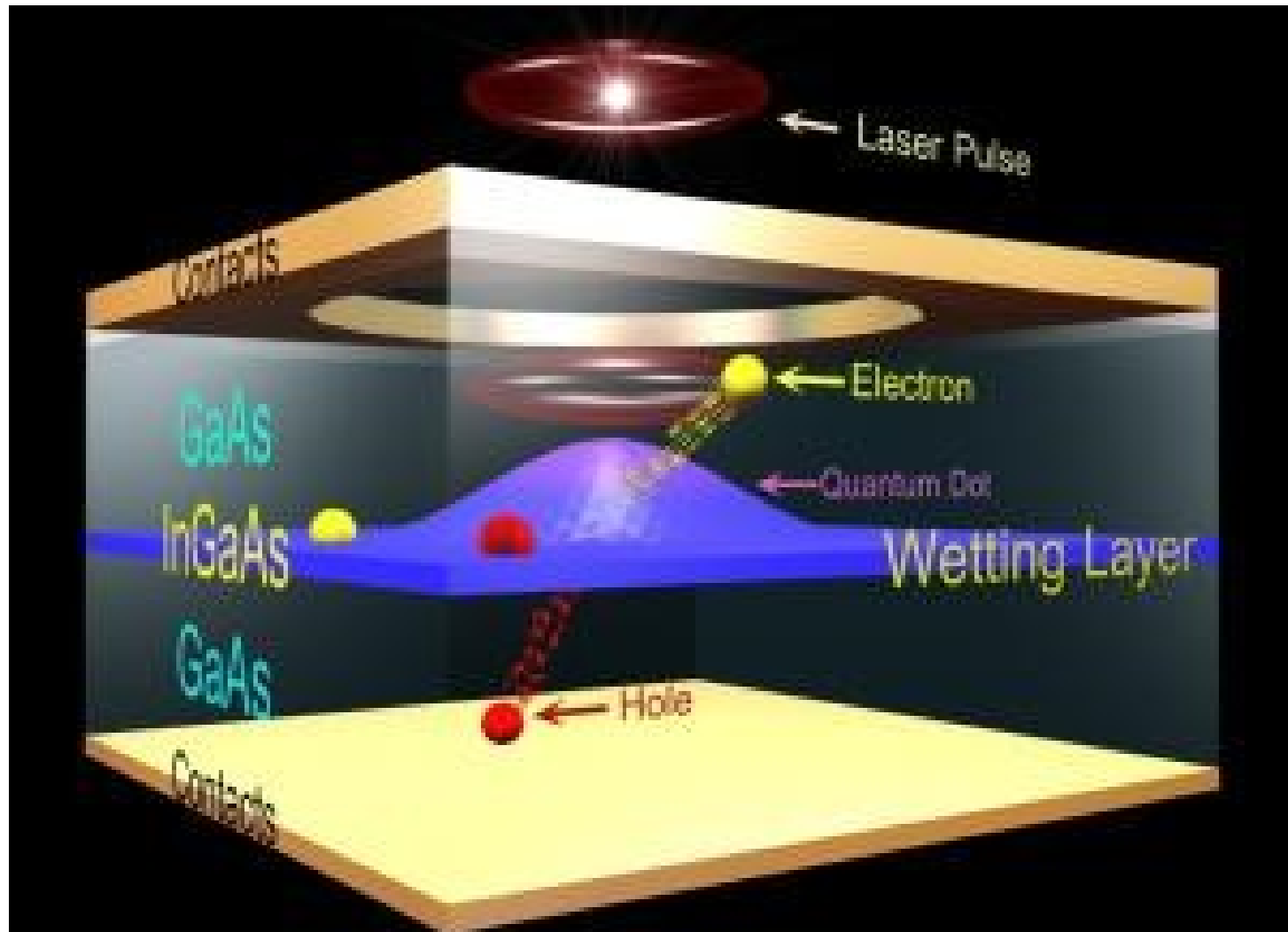

Kropki kwantowe - infrared detektor.

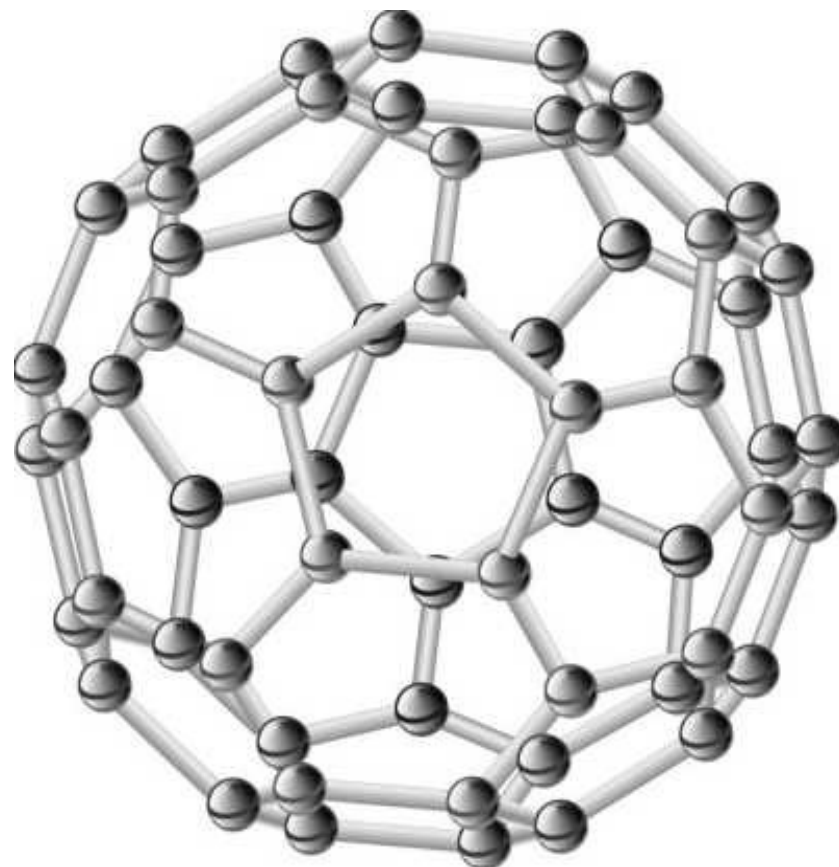
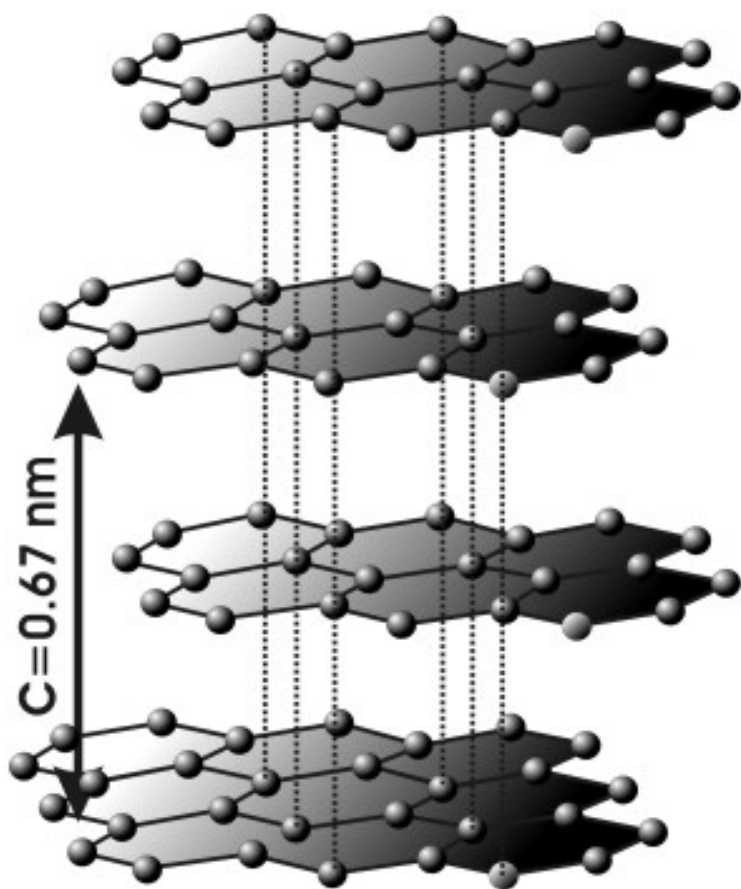
- Dwuwymiarowy obraz termiczny z detektora na kropkach kwantowych.

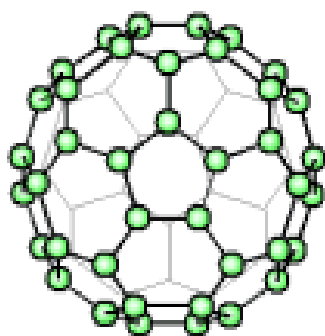

Kropki kwantowe - struktura.

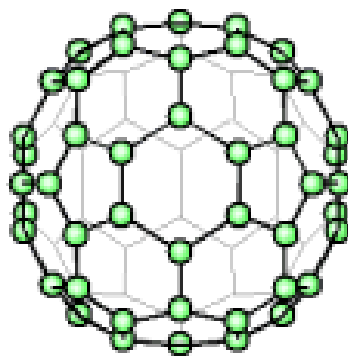

Fulereny - nowa forma węgla.

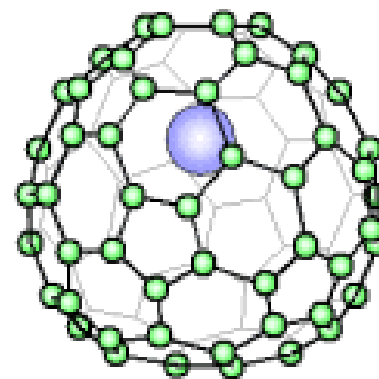

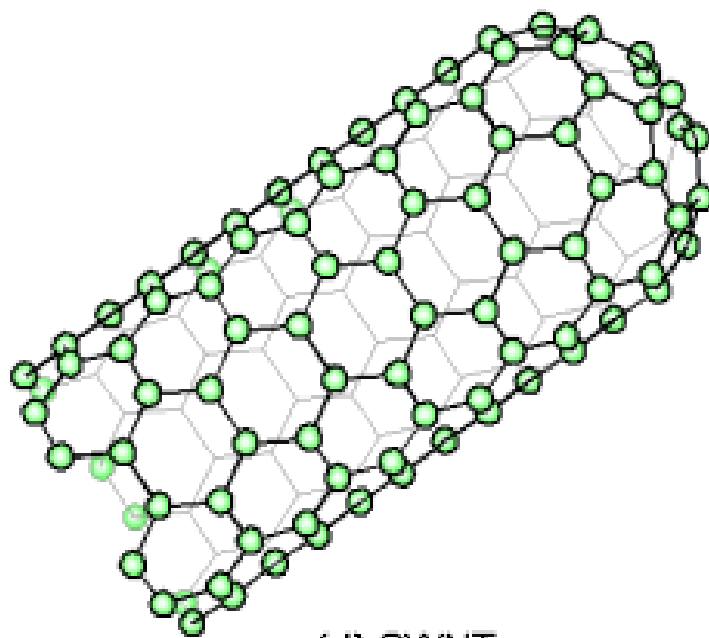
(a) C_{60}

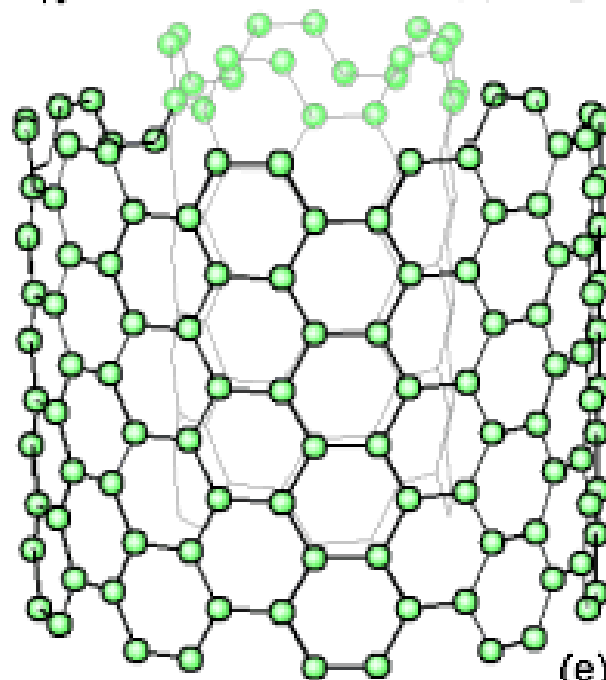
(b) C_{70}

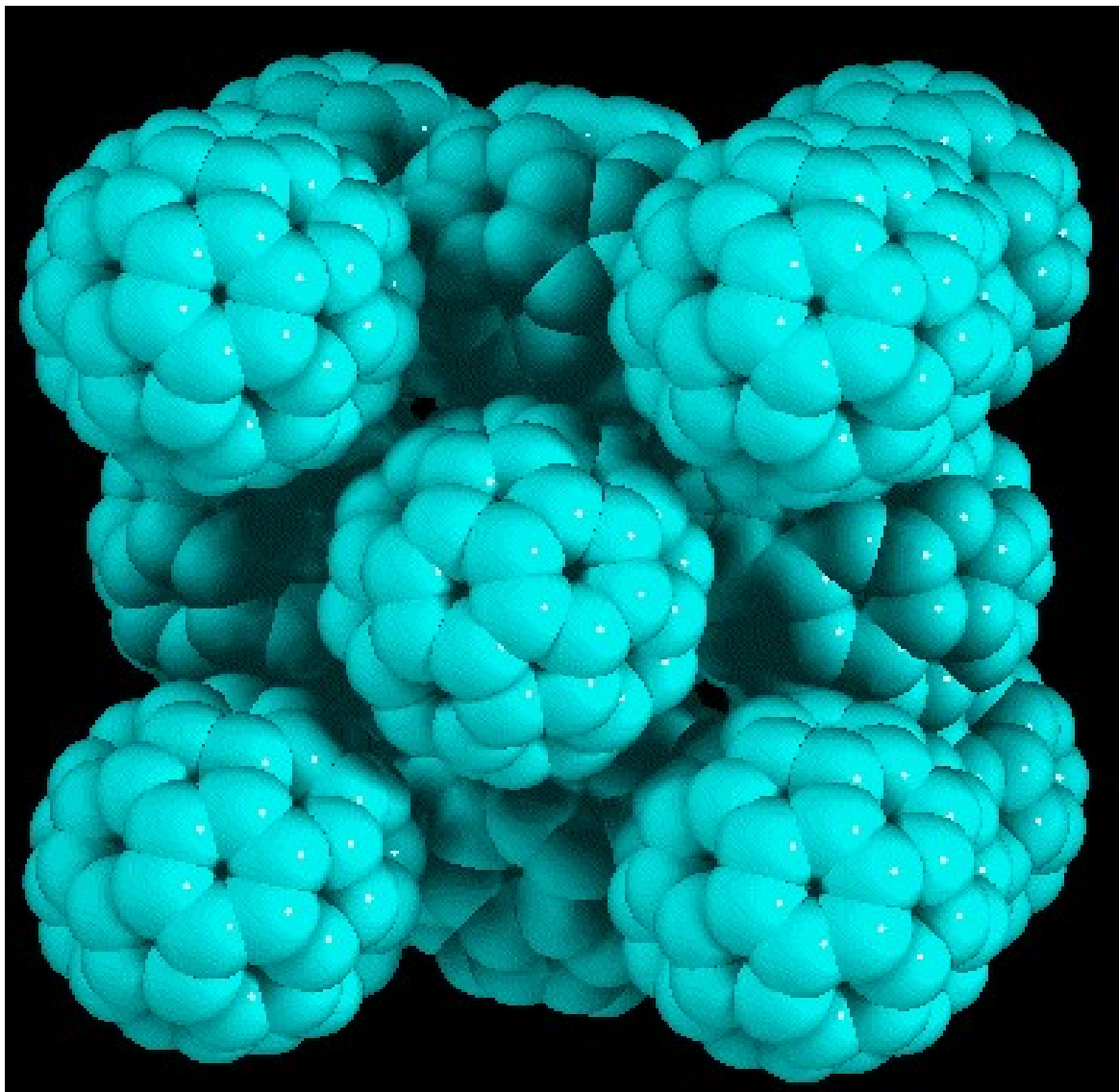
(c) $La@C_{82}$

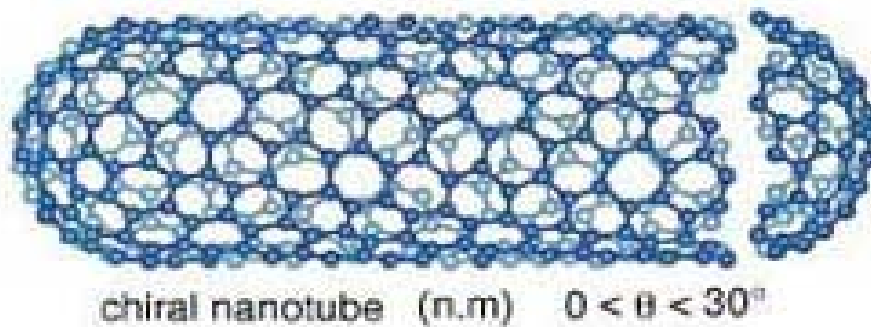
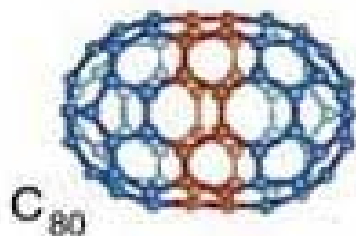
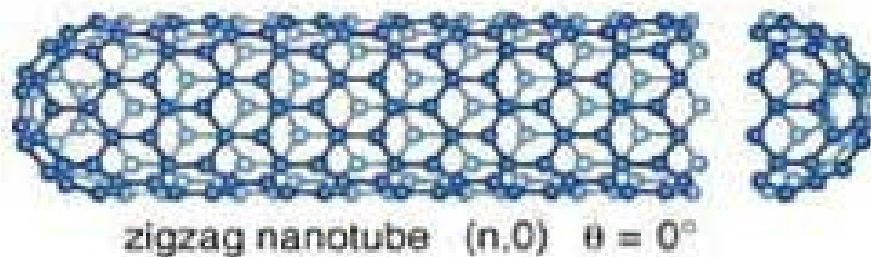
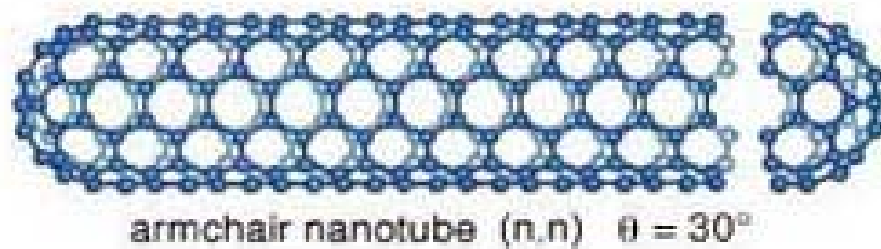
(d) SWNT

(e) MWNT

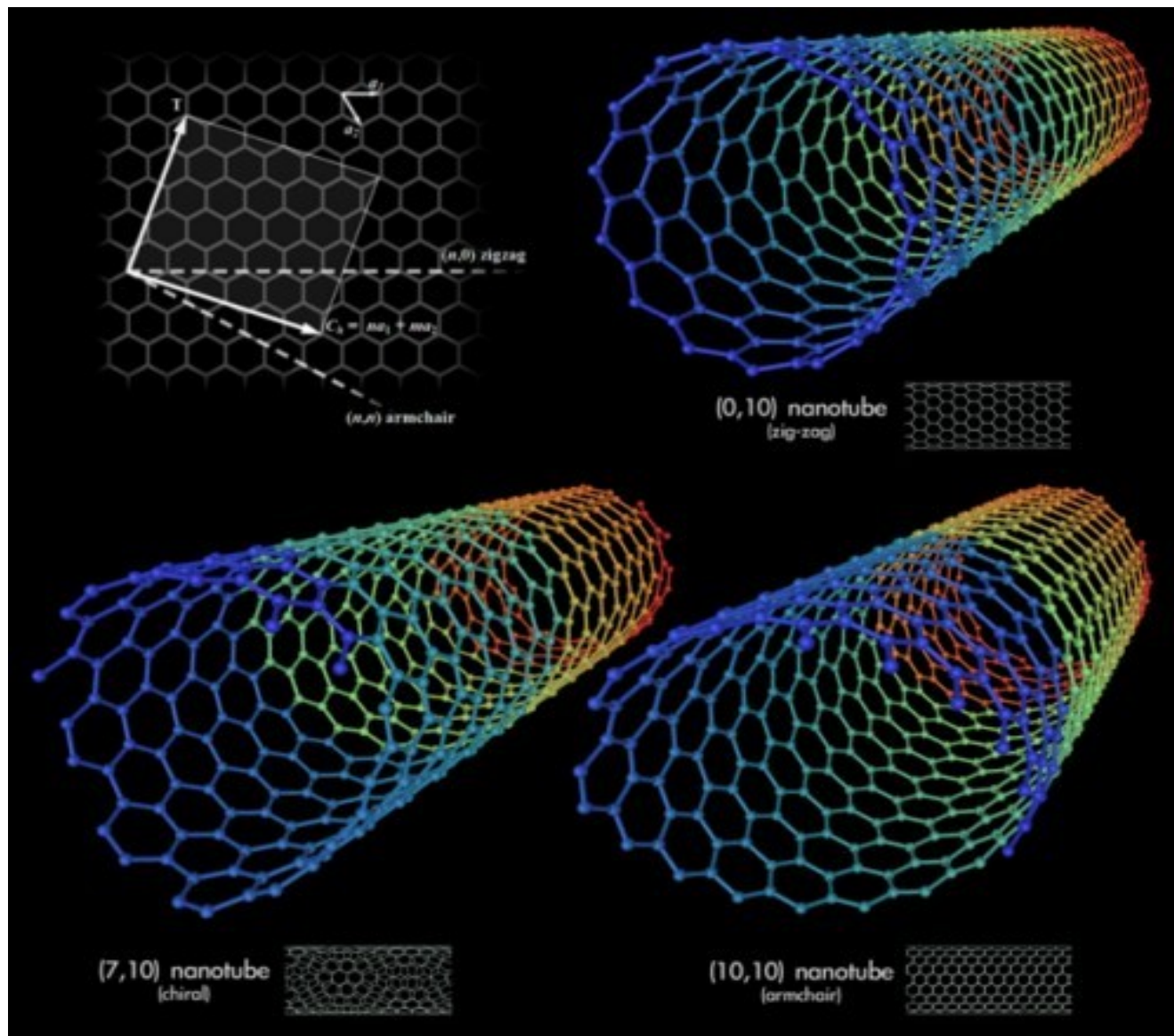

Nanorurki węglowe.

Nanorurka węglowa.

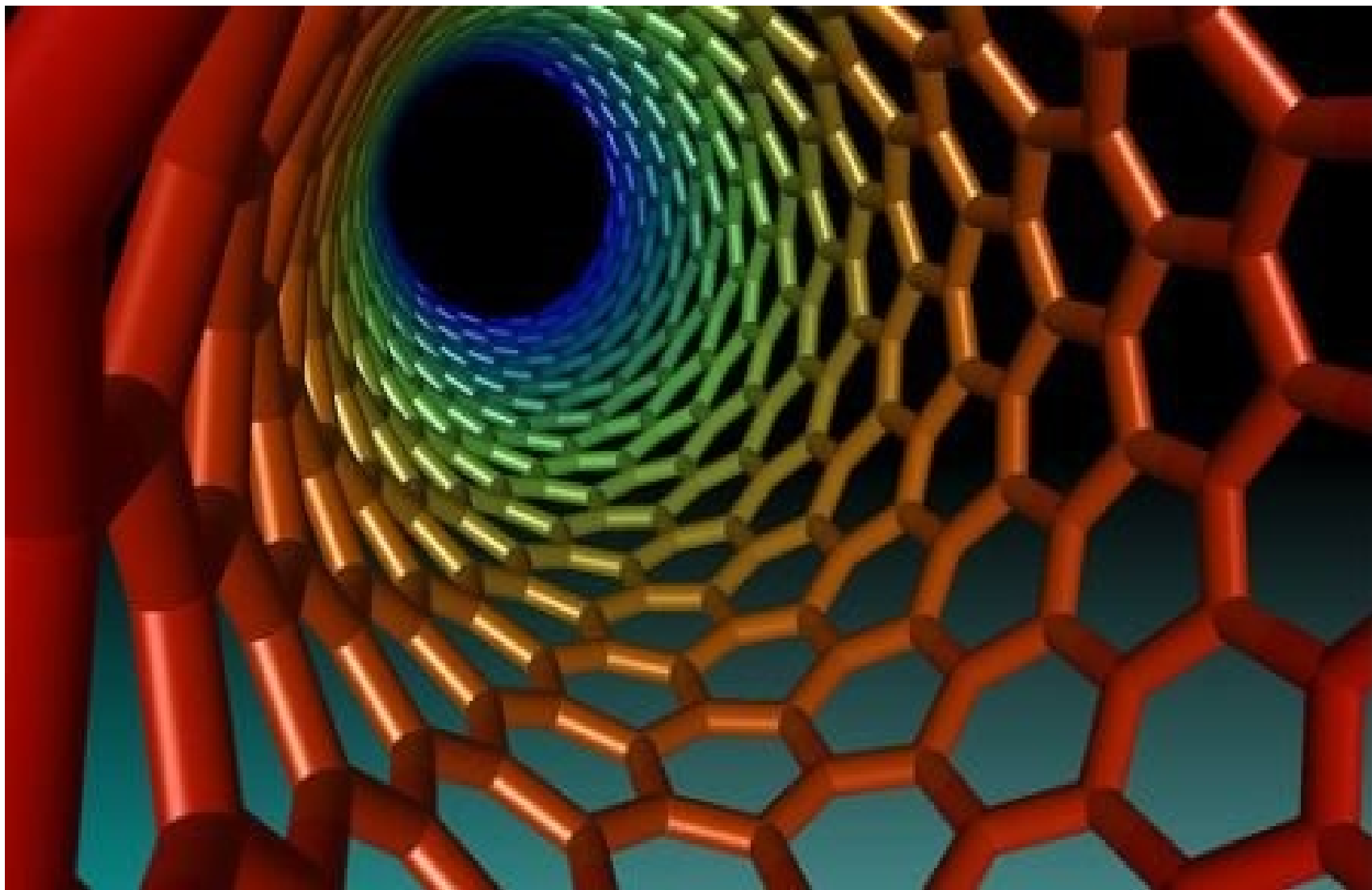

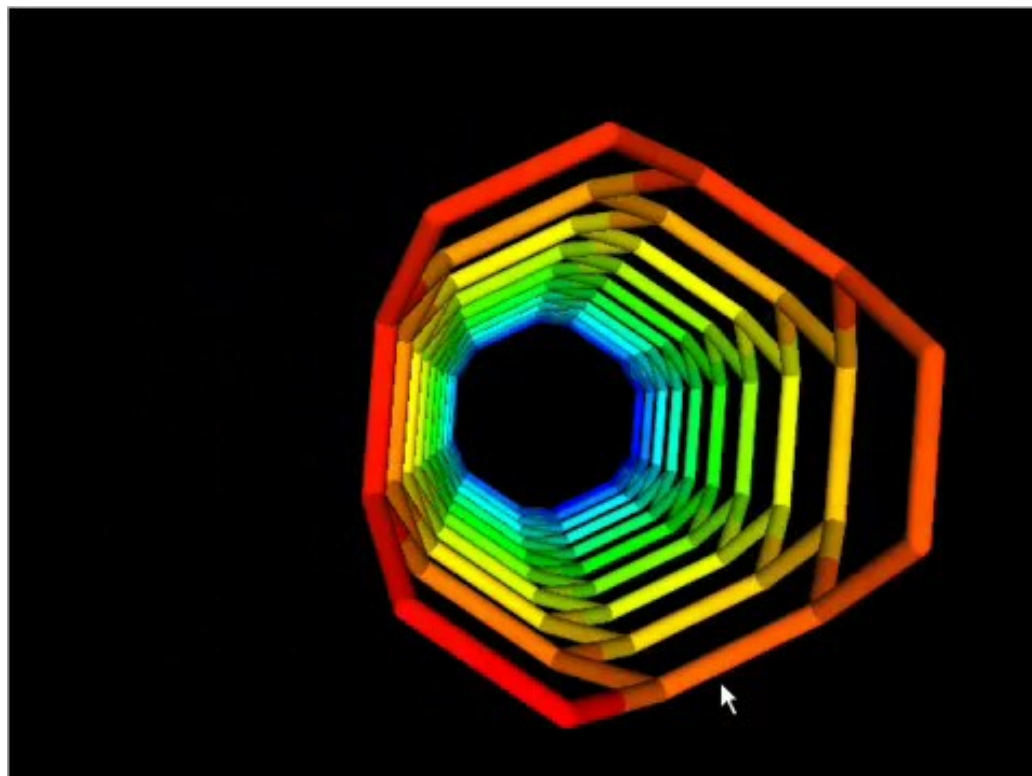
Węglowe nanorurki mają służyć jako nośniki siRNA.

Foto: Created by Michael Ströck
Wikipédia, GNU Free License

Wnętrze nanorurki.

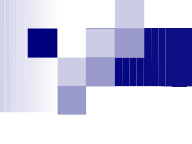

Wytrzymałość nanorurki.

Podsumowanie.

- Technologia konsekwentnie rozwija się w stronę nanotechnologii.
- Małe jest nie tylko piękne ...
- Fizyka klasyczna - fizyka kwantowa.
- Nowe efekty, nowe zjawiska, ogromne pole do badań.
- Trzeba pamiętać o tym, że: „more is different”.
- Przyszłość - ???

Dziękuję za uwagę !